

Moms af ydelser

Denne vejledning er omskrevet og opdateret med de regler, der var gældende 1. december 2004.

Resumé

Vejledningen henvender sig til danske virksomheder, der sælger, køber eller formidler ydelser over landegrænserne. Vejledningen indeholder reglerne for, hvornår der skal beregnes dansk moms af ydelser, og om det er køber eller sælger, der skal beregne momsen. Reglerne i vejledningen gælder både for momsregistrerede og ikke-momsregistrerede virksomheder. Vejledningen er ment som et opslagsværk. Det er med andre ord ikke hensigten, at du skal læse den i sin helhed.

Indhold

- *Generelt om moms af ydelser*
- *Betalingspligt*
- *Ydelse der ikke følger hovedreglen for leveringsstedet*

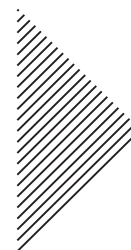
Leveringssted

Momsberegning

Momsafregning

Fakturakrav

Listeangivelse

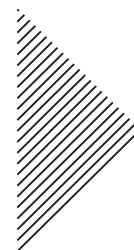

Udgiver ToldSkat
Ansvarlig institution Told- og Skattestyrelsen
Østbanegade 123
2100 København Ø

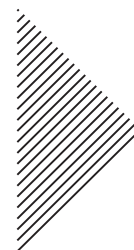

Indhold

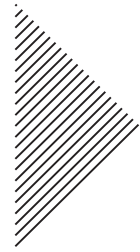
Forord	6
Generelt om moms af ydelser	8
Hvor er leveringsstedet?	8
Hovedregel	8
Undtagelser	9
Er ydelsen momspligtig?	9
Momspligt i Danmark	10
Momspligt i andre lande	11
Formidling af ydelser	12
Sådan betaler du momsen	13
Køber skal afregne momsen	13
Sælger skal afregne momsen	14
Fakturakrav	15
Fakturaens indhold	15
Elektroniske fakturaer	15
Hvilke lande er medlem af EU?	16
Ydelser der ikke følger hovedreglen for leveringsstedet	17
Rettigheder	17
Hvad betragtes som rettigheder?	17
Salg af rettigheder	18
Køb af rettigheder	19
Reklameydelser	20
Hvad betragtes som reklameydelser?	20
Salg af reklame	21
Køb af reklame	22
Rådgivningsydelser	23
Hvad betragtes som rådgivningsydelser?	23
Salg af rådgivning	24
Køb af rådgivning	25
Konkurrenceklausuler og forpligtelser	27
Hvad betragtes som konkurrenceklausuler og forpligtelser?	27
Salg af forpligtelser	27
Køb af forpligtelser	28
Finansierings- og forsikringsydelser	29
Hvad betragtes som finansierings- og forsikringsydelser?	29
Salg af finansierings- og forsikringsydelser	30
Køb af finansierings- og forsikringsydelser	31
Levering af arbejdskraft	32

Hvad betragtes som levering af arbejdskraft?	32
Udlejning af arbejdskraft	32
Leje af arbejdskraft	34
Udlejning af løsøre	35
Hvad betragtes som løsøre?	35
Udlejning af løsøre	35
Leje af løsøre	36
Telekommunikation	38
Hvad betragtes som telekommunikationsydelser?	38
Salg af telekommunikationsydelser	38
Køb af telekommunikationsydelser	39
Radio- og tv-programmer	41
Hvad betragtes som radio- og tv-programmer?	41
Salg af radio- og tv-programmer	41
Køb af radio- og tv-programmer	42
Elektroniske tjenesteydelser	43
Hvad betragtes som elektroniske tjenesteydelser?	43
Salg af elektroniske tjenesteydelser	44
Køb af elektroniske tjenesteydelser	44
Bestemte formidlingsydelser	45
Hvad er bestemte formidlingsydelser?	45
Salg af bestemte formidlingsydelser	46
Køb af bestemte formidlingsydelser	47
Udlejning af transportmidler	49
Hvad betragtes som transportmidler?	49
Udlejning af transportmidler	49
Leje af transportmidler	49
Ydelser der vedrører fast ejendom	50
Hvad betragtes som ydelser, der vedrører fast ejendom?	50
Køb og salg af ydelser der vedrører fast ejendom	51
Kunst, kultur, sport, underholdning, undervisning og videnskab	51
Hvad betragtes som kunst og kultur?	52
Hvad betragtes som underholdning?	52
Hvad betragtes som videnskab?	52
Køb og salg af kunst, kultur, sport, underholdning, undervisning og videnskab	52
Sagkyndig vurdering af løsøre	53
Hvad betragtes som vurderingsydelser?	53
Salg af vurderingsydelser	53
Køb af vurderingsydelser	55
Arbejde udført på løsøre	57
Hvad betragtes som arbejde på løsøre?	57
Salg af arbejde på løsøre	57
Køb af arbejde på løsøre	59

Persontransport	61
Hvad betragtes som persontransport?	61
Salg af buskørsel	61
Køb af buskørsel	62
Varetransport	62
Vigtige begreber	62
Køb og salg af varetransport	63
Afgangssted i Danmark	64
Afgangssted i et andet EU-land	65
Afgangssted i et land uden for EU	67
Formidling af transportydelser i andres navn og for andres regning	68
Transport af varer mellem to EU-lande	68
Andre transportydelser inden for EU	70
Transportydelser knyttet til udførsel af varer til steder uden for EU	70
Transportydelser knyttet til indførsel af toldfritagede varer fra steder uden for EU	71
Transportydelser uden for EU	71
Ydelser knyttet til transport	71
Hvad betragtes som ydelser knyttet til transport?	71
Køb og salg af ydelser	71
Formidling af ydelser knyttet til transport i andres navn og for andres regning	74
Ydelser knyttet til transport af varer mellem to EU-lande	75
Andre formidlingsydelser knyttet til transport inden for EU	76
Ydelser knyttet til transport, der er knyttet til udførsel af varer til steder uden for EU ..	76
Ydelser knyttet til transport, der er knyttet til indførsel af toldfritagede varer fra steder uden for EU	76
Ydelser som er knyttet til transport, og som udføres uden for EU	77
Andre formidlingsydelser i andres navn og for andres regning	77

Forord

Denne vejledning henvender sig til danske virksomheder, der sælger, køber eller formidler ydelser over landegrænserne. Vejledningen indeholder reglerne for, hvornår der skal beregnes dansk moms af ydelser, og om det er køber eller sælger, der skal beregne momsen.

Reglerne i vejledningen gælder for både momsregistrerede og ikke-momsregistrerede virksomheder.

Vejledningen er ment som et opslagsværk. Det er med andre ord ikke hensigten, at du skal læse den i sin helhed.

Når du skal afgøre, om du skal beregne moms af en ydelse eller ej, er der tre forhold, du skal tage i betragtning:

1. Hvor er leveringsstedet?

Leveringsstedet er afgørende for, hvilket lands momsregler du skal bruge, og om det er køber eller sælger, der skal beregne momsen. I afsnittet om leveringssted kan du læse om, hvornår du skal bruge hovedreglen for leveringssted, og i hvilke tilfælde du skal bruge undtagelserne. Du kan læse om undtagelserne i kapitlet om de ydelser, der ikke følger hovedreglen for leveringsstedet.

2. Er ydelsen momspligtig?

Du skal kun beregne moms, hvis den ydelse, du køber eller sælger, er momspligtig. Om ydelsen er momspligtig, afhænger af reglerne i det land, hvor leveringsstedet er. Hvis leveringsstedet er Danmark, er det de danske momsregler, du skal bruge. I afsnittet om momspligt finder du en beskrivelse af, hvilke ydelser der er momspligtige i Danmark, og hvilke der ikke er. Hvis leveringsstedet ikke er Danmark, skal du følge momsreglerne i det land, hvor leveringsstedet er. Undersøg, om ydelsen er momsfri eller momspligtig i det pågældende land, ved at henvende dig til landets skattemyndigheder.

3. Hvem skal beregne momsen?

Momslovgivningen i det land, hvor leveringsstedet er, afgør, om det er køber eller sælger, der skal beregne momsen. Hvis leveringsstedet er Danmark, er det som hovedregel sælgeren, der skal beregne dansk moms, men der findes en lang række undtagelser. I kapitlet om de enkelte ydelser, der ikke følger hovedreglen for leveringsstedet, kan du læse, om det er køber eller sælger, der skal beregne momsen. Hvis leveringsstedet ikke er Danmark, men et andet land, skal du henvende dig til landets skattemyndigheder for at finde ud af, om det er køber eller sælger, der skal beregne momsen.

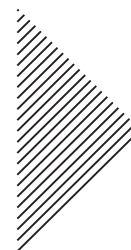
Her kan du se en skematisk oversigt over de spørgsmål, du skal svare på for at finde ud af, om du skal betale moms af en ydelse, du køber eller sælger:

Skal du betale moms af en ydelse?						
Er leveringsstedet Danmark? I afsnittet Hvor er leveringsstedet? kan du få hjælp til at bestemme leveringsstedet.	JA	Er ydelsen momspligtig? I afsnittet Momspligt i Danmark kan du få hjælp til at bestemme, om ydelsen er momspligtig.	JA	Er det momssatsen på 25 pct. eller er det 0-satsen der gælder? I afsnittet Momspligt i Danmark kan du få hjælp til at bestemme momssatsen.	25 pct.	Hvis momssatsen er 25 pct., er det som hovedregel sælgeren, der skal beregne og betale momsen. Læs dog om undtagelserne fra hovedreglen i kapitlet Ydelser der ikke følger hovedreglen for leveringsstedet.
					0 pct.	Hvis momssatsen er 0 pct., skal hverken køberen eller sælgeren betale moms.
			NEJ	Du skal ikke betale moms.		
	NEJ	Du skal følge momsreglerne i det land, hvor leveringsstedet er. Du skal undersøge, om ydelsen er momsfri eller momspligtig i landet ved at henvende dig til landets skattemyndigheder. Her kan du også få at vide, hvem der skal beregne momsen. Læs mere i afsnittet Momspligt i andre lande.				

Yderligere oplysninger

Du er velkommen til at henvende dig til din regionale told- og skattemyndighed, hvis du har brug for yderligere oplysninger.

Generelt om moms af ydelser

Hvor er leveringsstedet?

Når du køber, sælger eller formidler ydelser, er det vigtigt, at du bestemmer det momsmæssige leveringssted.

Leveringsstedet kan fx være:

- det land hvor sælgeren har etableret sin virksomhed eller har fast forretningssted eller bopæl
- det land hvor køberen har etableret sin virksomhed
- det land hvor ydelsen faktisk benyttes/udnyttes.

Reglerne for, hvordan leveringsstedet bestemmes, varierer alt efter, hvilken ydelse der er tale om.

Leveringsstedet er afgørende for, hvilket lands momsregler du skal bruge, når du skal vurdere, om ydelsen er momspligtig eller momsfri. Leveringsstedet har også betydning for, om det er køber eller sælger, der skal beregne momsen.

Du skal følge momsreglerne i det land, hvor leveringsstedet er. Hvis leveringsstedet er Danmark, og ydelsen er momspligtig, skal du betale dansk moms. Hvis leveringsstedet ikke er Danmark, skal du undersøge reglerne i det land, hvor leveringsstedet er.

I de næste afsnit kan du læse mere om hovedreglen for, hvordan du bestemmer leveringsstedet, og om de mange undtagelser fra hovedreglen.

Hovedregel

Hovedreglen er, at Danmark betragtes som leveringssted for alle ydelser, som virksomheder etableret her i landet sælger. Dvs. at virksomheder etableret i Danmark skal beregne dansk moms, når de sælger momspligtige ydelser, uanset hvem køberen er. Det har ingen betydning, om ydelsen rent fysisk leveres her i landet eller i udlandet.

Hvis en udenlandsk virksomhed leverer ydelsen, er leveringsstedet normalt ikke Danmark.

En virksomhed anses for at være etableret her i landet, når én af de følgende betingelser er opfyldt:

- Virksomheden har etableret et fast forretningssted her i landet, hvorfra den leverer ydelsen. Det faste forretningssted er det sted, hvor sælgeren fysisk har etableret sig med fx en butik, et kontor, et udsalg, en filial, en fabrik, et værksted e.l. Sælgeren skal helt eller delvist udøve sin virksomhed fra det faste forretningssted. En postadresse alene betragtes ikke som et fast forretningssted.
- Sælgeren har bopæl eller sædvanligt opholdssted i Danmark.

Hovedreglen gælder fx for:

- personlige ydelser (frisør, massage o.l.)
- restaurationsydelser
- administrationsydelser
- udlejning af transportmidler inden for EU
- dyrlægeydelser
- udlejning af bankbokse.

Der er dog en lang række undtagelser fra hovedreglen. Dem kan du læse mere om i næste afsnit.

Undtagelser

De følgende typer af ydelser følger ikke hovedreglen for leveringssted:

- rettigheder
- reklameydelser
- rådgivningsydelser
- konkurrenceklausuler og forpligtelser
- finansierings- og forsikringsydelser
- levering af arbejdskraft
- udlejning af løsøre
- telekommunikation
- radio- og tv-programmer
- elektroniske tjenesteydelser
- bestemte formidlingsydelser
- udlejning af transportmidler
- ydelser der vedrører fast ejendom
- kunst, kultur, sport, underholdning, undervisning og videnskab
- sagkyndig vurdering af løsøre
- arbejde udført på løsøre
- persontransport
- varetransport
- formidling af transportydelser i andres navn og for andres regning
- ydelser knyttet til transport
- formidling af ydelser knyttet til transport i andres navn og for andres regning
- andre formidlingsydelser i andres navn og for andres regning.

Leveringsstedet for disse typer af ydelser fastlægges ikke efter, hvor sælgeren af ydelsen bor. I stedet skal du bestemme leveringsstedet ud fra følgende spørgsmål:

- Er køberen en momspligtig person?
- Er køberen momsregistreret?
- Hvor er køberen etableret, har fast forretningssted, bopæl eller lignende?
- Hvor benyttes/udnyttes ydelsen faktisk? Udtrykket faktisk benyttes/udnyttes er møntet på ydelser, der retter sig mod en genstand (fx fast ejendom) eller et forhold (fx et sagsanlæg).

I de enkelte afsnit om de typer af ydelser, der ikke følger hovedreglen, kan du læse, hvordan du afgør leveringsstedet for hver ydelse.

Er ydelsen momspligtig?

Du skal kun beregne moms, hvis den ydelse, du køber, sælger eller leverer, er momspligtig. Om ydelsen er momspligtig, bestemmes af momsreglerne i det land, hvor ydelsen har leveringssted.

Hvis leveringsstedet fx er Danmark, betyder det, at du skal bruge de danske momsregler. Er leveringsstedet Tyskland, skal du bruge de tyske momsregler. I afsnittet Hvor er leveringsstedet? kan du læse mere om, hvordan du bestemmer leveringsstedet.

I afsnittet Momspligt i Danmark kan du se, hvilke ydelser der er momspligtige i Danmark, og hvilke der ikke er. Hvis leveringsstedet er et andet land, skal du henvende dig til skattemyndighederne i det pågældende land for at få information om landets momsregler.

Momspligtig person

En momspligtig person er en juridisk eller fysisk person, der driver selvstændig økonomisk virksomhed. En ikke-momspligtig person er fx en privatperson og i visse tilfælde holdingselskaber og offentlige institutioner mv. En momspligtig person er ikke altid momsregistreret.

Om en momspligtig person er momsregistreret eller ej, afhænger af, om personen leverer momspligtige varer og ydelser. En momspligtig person, der leverer momspligtige ydelser, skal altid momsregistreres, hvis virksomhedens omsætning overstiger 50.000 kr. årligt, og virksomheden er etableret i Danmark. Hvis virksomheden ikke er etableret i Danmark, skal virksomheden altid registreres, uanset omsætningens størrelse. En momspligtig person, der kun leverer varer og ydelser, der ikke er momspligtige, skal ikke momsregistreres. En momspligtig person opkræver altså ikke nødvendigvis moms. Det gælder fx læger, tandlæger og taxavognmænd. De skal ikke opkræve moms af deres ydelser og har ikke momsfradrag.

Momspligt i Danmark

Ydelser der er momspligtige i Danmark

I Danmark er alle ydelser som udgangspunkt momspligtige, og for de fleste momspligtige ydelser gælder den almindelige momssats på 25 pct.

Men der er en række undtagelser: Nogle ydelser er ikke momspligtige i Danmark, og nogle momspligtige ydelser har en momssats på 0 pct. I de næste afsnit kan du læse mere om undtagelserne.

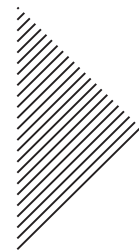
Ydelser der ikke er momspligtige i Danmark

En række ydelser er fritaget for moms i Danmark. Det betyder, at du ikke skal beregne moms, når du sælger ydelserne, og at du ikke har fradrag for momsen af de indkøb, der vedrører dit momsfrie salg. Det gælder fx ydelser inden for områderne:

- sundhedspleje
- social forsorg
- undervisning
- sport
- kultur
- kunst
- fast ejendom
- forsikring
- finansielle aktiviteter
- spil
- persontransport
- rejsebureau/turistkontor
- bisættelser
- velgørende arrangementer.

Vær opmærksom på, at det ikke er alle ydelser inden for disse områder, der er fritaget for moms. I vejledningen "På vej mod egen virksomhed" kan du læse mere om, hvilke ydelser der er fritaget for moms.

Hvis du køber, sælger eller formidler en ydelse, som er fritaget for moms, og som har leveringssted i Danmark, skal du ikke opkræve moms.

Hvis du sælger eller formidler en ydelse, som er fritaget for moms i Danmark, og som har leveringssted i et andet EU-land, skal du undersøge reglerne i det andet EU-land. Nogle af de ydelser, der ikke er momspligtige i Danmark, er nemlig momspligtige i andre EU-lande, og derfor kan du komme ud for, at du skal momsregistreres i det andet EU-land for salget eller formidlingen af ydelserne.

Ydelser der er momspligtige i Danmark, men hvor momssatsen er 0 pct.

For en række eksportydelse mv., der er momspligtige i Danmark, er momssatsen 0 pct. Det betyder, at du ikke skal beregne moms, når du sælger ydelserne, men du har stadig fradrag for momsen af de indkøb, der vedrører disse ydelser.

Momssatsen på 0 pct. gælder for følgende ydelser:

- Arbejdsydelser på varer, som efter behandlingen bliver transporteret til et sted uden for EU af den, der sælger ydelsen eller af en køber etableret i udlandet.
- Udlejning af skibe og fly samt reparations-, vedligeholdelses- og ombygningsarbejde på skibe og fly. Skibene skal have en bruttotonage på 5 eller derover. Udlejning, reparation og vedligeholdelse af det faste udstyr er også fritaget. Fritagelsen gælder dog ikke ydelser på sportsfly og lystfartøjer.
- Ydelser, der udføres for fly og skibe i udenrigsfart og deres ladning, bortset fra sportsfly og lystfartøjer.
- Transportydelser til diplomatiske og konsulære repræsentationer samt dertil knyttet personale i andre EU-lande. Fritagelsen gælder dog kun, når modtageren af transportydelsen er berettiget til momsfrigørelse i værtslandet.
- Ydelser til internationale organisationer i andre EU-lande. Fritagelsen gælder dog kun, når den internationale organisation er berettiget til momsfrigørelse i værtslandet.
- Ydelser, herunder transportydelser og hertil knyttede transaktioner, der er direkte knyttet til udførsel af varer til steder uden for EU.
- Ydelser, der er direkte knyttet til indførsel af varer under en af følgende ordninger:
  - fællesskabsforsendelse
  - aktiv forædling
  - midlertidig indførsel
  - varer til oplægning i Københavns Frihavn, på frilager eller toldoplæg.
- Bestemte formidlingsydelser.

Momspligt i andre lande

Alle EU-lande er blevet enige om, hvilke ydelser der er momspligtige. Nogle EU-lande har dog ydelser, der er momsfrie, hvor andre lande har momspligt.

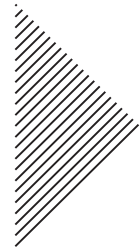
Som udgangspunkt er de ydelser, der er momsfrie i Danmark, også momsfrie i andre EU-lande. Men i enkelte tilfælde kan ydelserne være momspligtige i et andet EU-land.

Hvis du leverer eller formidler en ydelse, der har leveringssted i et andet EU-land, bør du undersøge, om ydelsen er momsfri eller momspligtig i det pågældende EU-land. Det kan du gøre ved at henvende dig til skattemyndighederne i landet.

Hvis leveringsstedet er et land uden for EU, bør du også henvende dig til skattemyndighederne i det pågældende land for at få vurderet, om ydelsen er momsfri eller momspligtig.

Formidling af ydelser

En formidler handler for en andens regning. Det betyder, at formidleren ikke selv opnår økonomisk gevinst eller tab i forbindelse med aftalen. Det gør derimod den, der leverer

den ydelse, som formidleren formidler (hovedydelsen).

En formidler kan fx være en ejendomsmægler eller en agent, der handler efter fuldmagt.

Reglerne skelner mellem, om formidleren handler i eget navn eller i en andens navn.

Handel i eget navn

Hvis formidleren handler i eget navn for en andens regning, modtager og leverer formidleren selv den ydelse, han formidler.

Det betyder, at formidleren momsteknisk stilles som en forhandler med et køb og et salg og en bruttofortjeneste, der udgør det egentlige formidlingshonorar.

Leveringsstedet skal du fastsætte på normal vis for hver af de to handler - køb og salg - med formidleren som henholdsvis køber og sælger af ydelsen. Når du skal bestemme leveringsstedet, skal du altså bruge de almindelige regler i denne vejledning for køb og salg af ydelser.

Handel i en andens navn

Når formidleren handler i en andens navn, er alle involverede klar over, at formidleren kun er mellemmand, og at formidleren optræder på en andens vegne. Formidleren handler typisk efter fuldmagt. Det er således den, der leverer hovedydelsen, og ikke formidleren, der bliver forpligtet af en aftale.

Handler formidleren i en andens navn, består betalingen til formidleren typisk i provision e.l., mens leverandøren af hovedydelsen får betalingen for selve hovedydelsen.

Leveringsstedet for formidling af ydelser, i en andens navn og for en andens regning, er som udgangspunkt det sted, hvor formidleren er etableret.

Hvis formidleren handler med virksomheder inden for EU, er leveringsstedet for formidlingsydelsen dog som udgangspunkt samme sted som leveringsstedet for hovedydelsen. Det gælder imidlertid ikke, hvis køberen af formidlingsydelsen er momsregistreret i et andet EU-land end det, hvor leveringsstedet for hovedydelsen er. I det tilfælde er leveringsstedet det land, hvor køberen af formidlingsydelsen er momsregistreret.

Eksempel på formidling i andens navn og for andens regning

En dansk virksomhed formidler en ydelse, der er omfattet af hovedreglen, fx en administrationsydelse. Leverandøren af administrationsydelsen bor i Danmark. Ydelsen formidles for køberen af administrationsydelsen. Køberen er en virksomhed, der er momsregistreret i Frankrig.

Leveringsstedet for administrationsydelsen er Danmark, da leverandøren af ydelsen bor i Danmark.

Leveringsstedet for formidlingen er som udgangspunkt det samme sted som selve hovedydelsen (administrationsydelsen). Men da køberen af formidlingsydelsen er momsregistreret i Frankrig, er leveringsstedet for formidlingen Frankrig.

Læs mere

Du kan læse mere om, hvordan du bestemmer leveringsstedet for forskellige formidlingsydelse i følgende afsnit:

- Bestemte formidlingsydelse

- Formidling af transportydelser i andres navn og for andres regning
- Formidling af ydelser knyttet til transport i andres navn og for andres regning
- Andre formidlingsydelser i andres navn og for andres regning.

Sådan betaler du momsen

I dette afsnit kan du læse om, hvordan du betaler momsen til ToldSkat, når du i forbindelse med handel med ydelser over grænserne skal beregne og opkræve moms i Danmark - enten som køber eller som sælger.

Køber skal afregne momsen

Hvis du som køber skal betale moms af ydelser fra udlandet, skal du beregne 25 pct. moms af fakturaværdien. I dit regnskab skal du oprette en konto for "moms af varekøb mv. i udlandet", hvor du skal notere det beløb, du beregner.

Når momsperioden udløber, skal du indberette momsbeløbet på momsangivelsen i rubrikken "Moms af varekøb mv. i udlandet" eller via TastSelv Erhverv, hvor der findes en tilsvarende rubrik. TastSelv Erhverv finder du på www.toldskat.dk under søjlen for "Virksomhed". Hvis du i perioden flere gange har købt ydelser (og varer) i udlandet, skal du skrive det samlede beløb i rubrikken "Moms af varekøb mv. i udlandet".

Du skal ikke udfylde rubrikkerne A, B og C på momsangivelsen, når du har købt ydelser i udlandet.

Er du momspligtig, men ikke momsregistreret (som fx læger og tandlæger), skal du henvende dig til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen for at blive registreret for betaling af moms af ydelser.

Fradrag for købsmomsen

Den moms, som du selv beregner, har du fradrag for i samme omfang, som du har fradrag for momsen af tilsvarende ydelser, som du har købt i Danmark.

Hvis du fx har fuldt fradrag for momsen af reklameydelser, som du køber i Danmark, har du også fuldt fradrag for den moms, som du selv har beregnet af reklameydelser, du har købt i udlandet. Det betyder, at du skal medregne momsen af ydelsen i din købsmoms.

Hvis du derimod kun har fradrag for 40 pct. af momsen af reklameydelser, som du køber i Danmark, kan du også kun medregne 40 pct. af den moms, du selv har beregnet, til din købsmoms.

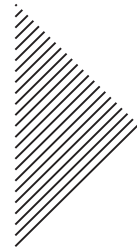
Hvis du er en virksomhed, der ikke har fradrag for momsen af dine indkøb (som fx læger og tandlæger), kan du ikke medregne den moms, du har beregnet, i købsmomsen. Du vil derfor komme til at betale momsen.

Omregning til danske kroner

Hvis fakturaen er i udenlandsk valuta, skal du omregne beløbet til danske kroner, før du beregner momsen.

Som omregningskurs skal du bruge valutakursen på leveringstidspunktet. I stedet for dagskursen kan du anvende en periodisk kurs, der gælder for en periode på højst en måned. Den periodiske kurs skal være baseret på de faktiske dagskurser som fx toldkursen.

Den omregningsmetode, du vælger, skal du bruge for hele momsperioden.

Udenlandsk moms

Køber du en ydelse i udlandet med udenlandsk moms, kan du ikke få fradrag for momsen på den danske momsangivelse. Men du kan bede om at få refunderet momsen i det land, hvor momsen er beregnet. De nærmere regler om godtgørelse af moms i andre EU-lande kan du læse om i vejledninger, som du kan få ved at henvende dig til skattemyndighederne i de enkelte EU-lande.

Sælger skal afregne momsen

Hvis du som sælger skal beregne moms af ydelser, skal du beregne 25 pct. moms af fakturaværdien. Du skal være momsregistreret i Danmark. Hvis du ikke allerede er momsregistreret, skal du henvende dig til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen.

Hvis du ikke har fast forretningssted her i landet, men i et andet EU-land, Færøerne, Grønland, Island eller Norge, skal du registreres ved ToldSkat Sønderjylland, Region Sønderborg, Hilmar Finsens Gade 18, 6400 Sønderborg. Du kan hente registreringsblanketten på www.toldskat.dk. Klik på "Blanketter" under søjlen for "Virksomhed", og hent blanket 40.004. Du kan dog vælge at lade dig registrere ved en repræsentant, der bor i Danmark. For at blive registreret ved en repræsentant, skal du henvende dig til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen. Du kan hente registreringsblanketten på www.webreg.dk.

Hvis du hverken har fast forretningssted i Danmark, et andet EU-land, Færøerne, Grønland, Island eller Norge, skal du registreres enten ved en repræsentant, der bor i Danmark, eller ved en virksomhed, der har fast forretningssted her i landet.

Når en momsperiode udløber, skal du angive momsbeløbet for det samlede salg af ydelser på momsangivelsen i rubrikken "Salgsmoms" eller i TastSelv Erhverv, hvor der findes en tilsvarende rubrik. TastSelv Erhverv finder du på www.toldskat.dk under søjlen for "Virksomhed".

Du skal ikke udfylde rubrikkerne A, B og C på momsangivelsen i denne sammenhæng. Rubrik A og B gælder kun varehandel, og rubrik C gælder for salg af ydelser (og varer) til udlandet uden moms.

Særregel for elektronisk leverede tjenesteydelser

Der er en særregel for, hvordan en virksomhed skal registrere sig, hvis den er etableret uden for EU og sælger elektronisk leverede tjenesteydelser til privatpersoner i Danmark. Virksomheden kan vælge at lade sig registrere i Danmark på normal vis eller lade sig registrere efter denne særregel for tredjelandsvirksomheder.

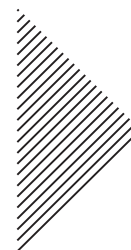
Særreglen går ud på, at virksomheden lader sig registrere i et af EU-landene og opkræver moms med den momssats, der gælder i det land, hvor køberen bor. I Danmark kan den slags virksomheder registrere sig og afregne momsen hos ToldSkat Sønderjylland, Region Sønderborg, Hilmar Finsens Gade 18, 6400 Sønderborg.

Omregning til danske kroner

Hvis fakturaen er i udenlandsk valuta, skal du omregne beløbet til danske kroner, før du beregner momsen.

Som omregningskurs skal du bruge valutakursen på leveringstidspunktet. I stedet for dagskursen kan du anvende en periodisk kurs, der gælder for en periode på højst en måned. Den periodiske kurs skal være baseret på de faktiske dagskurser som fx toldkursen.

Den omregningsmetode, du vælger, skal du bruge for hele momsperioden.

Listeangivelse

Salg af ydelser til momsregistrerede virksomheder i andre EU-lande, skal aldrig med på listeangivelsen. Det er kun, når du sælger varer til momsregistrerede virksomheder i andre EU-lande, at du skal notere salget på listeangivelsen.

Fakturakrav

Fakturaens indhold

Når du sælger en ydelse, skal fakturaen indeholde de samme oplysninger, som en faktura normalt gør. Det betyder, at fakturaen skal indeholde:

- udstedelsesdato (fakturadato)
- et fortløbende nummer, som kan identificere fakturaen (fakturanummer)
- sælgerens CVR-nr.
- sælgerens navn og adresse
- køberens navn og adresse
- omfanget og arten af de leverede ydelser
- den dato, hvor ydelserne leveres eller afsluttes, eller hvor afdragsbeløb betales (det gælder dog, kun hvis der er fastsat en betalingsdato, som er forskellig fra fakturaens udstedelsesdato)
- momsgrundlaget, pris pr. enhed uden moms, eventuelle prisnedslag, bonus og rabatter, hvis de ikke er indregnet i prisen pr. enhed
- den gældende momssats
- det momsbeløb, der skal betales.

Hvis det er en køber i et andet EU-land, der skal beregne momsen, skal fakturaen også indeholde:

- Køberens momsregistreringsnummer (hvis han har et).
- Oplysning om at leverancen er omfattet af reglerne for omvendt betalingspligt, fx ved en henvisning til den relevante bestemmelse om omvendt betalingspligt i momsloven eller 6. momsdirektiv, eller ved anden tydelig påtegning, fx “omvendt betalings-pligt” eller “reverse charge”.

Hvis du er momsregistreret her i landet ved en repræsentant, der bor i Danmark, skal fakturaen også indeholde repræsentantens navn og adresse eller momsnummer.

Elektroniske fakturaer

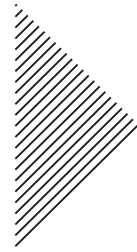
For at sælgeren kan udstede en elektronisk faktura, skal køber og sælger være enige om, at fakturaen er elektronisk.

En elektronisk faktura skal indeholde de samme oplysninger som en almindelig faktura.

En elektronisk faktura skal som hovedregel sikres ved hjælp af en digital signatur eller elektronisk dataudveksling (EDI). Hvis sælgeren bruger én af de to metoder, kan han fakturere elektronisk overalt i EU.

Virksomheder, der benytter elektronisk fakturering, skal opbevare beskrivelser af de systemer, herunder hardware og software, og de procedurer, de bruger. Virksomheden skal også opbevare kontrakter og certifikater som en del af beskrivelsen.

De elektroniske fakturaer skal opbevares i deres oprindelige form og format. Virksomheden skal sikre sig, at kravene til fakturaens ægthed og integritet hele tiden bliver overholdt, og at data ikke mistes helt eller delvist som følge af fejl, nedbrud e.l.

Hvis virksomheden bruger digital signatur, skal den digitale signatur som minimum have et sikkerhedsniveau, der svarer til fx et OCES-certifikat (Offentlige Certifikater for Offentlig Service).

Hvis virksomheden bruger elektronisk dataudveksling (EDI), forudsætter det, at der er en konkret aftale mellem køber og sælger, som fastsætter sikre procedurer for den elektroniske udveksling af fakturaer ved hjælp af EDI.

Hvilke lande er medlem af EU?

EU-landene er foruden Danmark: Belgien, Cypern, Estland, Finland, Frankrig, Grækenland, Holland, Irland, Italien, Letland, Litauen, Luxembourg, Malta, Polen, Portugal, Slovakiet, Slovenien, Spanien, Storbritannien, Sverige, Tjekkiet, Tyskland, Ungarn og Østrig. Monaco og Isle of Man er også en del af EU's momsområde.

Alle andre lande, der ikke er direkte nævnt ovenfor, er uden for EU.

Følgende områder er i momsmæssig henseende også uden for EU:

Aldernaey (Storbritannien)
Andorra
Bjerget Athos (Grækenland)
Campione d'Italia (Italien)
Ceuta (Spanien)
De oversøiske Departementer (Frankrig)
De Kanariske Øer (Spanien)
Færøerne (Danmark)
Gibraltar
Grønland (Danmark)
Guernsey (Storbritannien)
Helgoland (Tyskland)
Jersey (Storbritannien)
Livigno (Italien)
Luganosøens nationale farvand (Italien)
Melilla (Spanien)
Området Büsingen (Tyskland)
San Marino
Sark (Storbritannien)
Vatikanstaten
Ålandsøerne (Finland)

Ydelser der ikke følger hovedreglen for leveringsstedet

I dette kapitel kan du læse om, hvordan du bestemmer leveringsstedet for de typer af ydelser, der ikke er omfattet af hovedreglen:

- rettigheder
- reklameydelser
- rådgivningsydelser
- konkurrenceklausuler og forpligtelser
- finansierings- og forsikringsydelser
- levering af arbejdskraft
- udlejning af løsøre
- telekommunikation
- radio- og tv-programmer
- elektroniske tjenesteydelser
- bestemte formidlingsydelser
- udlejning af transportmidler
- ydelser der vedrører fast ejendom
- kunst, kultur, sport, underholdning, undervisning og videnskab
- sagkyndig vurdering af løsøre
- arbejde udført på løsøre
- persontransport
- varetransport
- formidling af transportydelser i andres navn og for andres regning
- ydelser knyttet til transport
- formidling af ydelser knyttet til transport i andres navn og for andres regning
- andre formidlingsydelser i andres navn og for andres regning.

Leveringsstedet for de 22 typer af ydelser fastlægges ikke efter, hvor sælgeren af ydelsen bor. I stedet skal du bestemme leveringsstedet ud fra, om køberen er en momspligtig person, om køberen er momsregistreret, hvor køberen er etableret, har fast forretningssted, bopæl e.l., og ud fra hvor ydelsen faktisk benyttes/udnyttes.

I de enkelte afsnit kan du læse, hvordan du afgør leveringsstedet for hver ydelse, og hvem der skal beregne momsen.

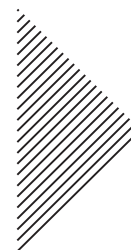
Rettigheder

Hvad betragtes som rettigheder?

I dette afsnit kan du læse, hvordan du skal forholde dig, hvis du køber eller sælger rettigheder. Reglerne i afsnittet gælder for følgende rettigheder:

- ophavsrettigheder
- patentrettigheder
- licensrettigheder
- retten til varemærker, fællesmærker og mønstre
- andre lignende rettigheder.

Rettigheder er individuelle rettigheder til frembringelser, der er udført af den enkelte. Det vil sige, at rettigheder er opfinderens eller kunstnerens individuelle ret til sin personlige indsats.

Eksempler på ophavsrettigheder er rettigheder til litterære og kunstneriske værker, herunder musik, film, teater og billedkunst og rettigheder til edb-programmer.

Varemærker og fællesmærker kan fx være bomærker og logoer.

Salg af rettigheder

Hvis du er etableret her i landet og sælger rettigheder til udlandet, afhænger leveringsstedet af to forhold:

- Hvem er køberen?
- Hvor benyttes/udnyttes rettigheden faktisk?

En rettighed benyttes eller udnyttes normalt det sted, hvor den primært er tiltænkt anvendt.

Hvis fx en dansk forfatter sælger rettighederne til at udgive sin bog i USA til et norsk bogforlag, benyttes rettigheden i USA. Det vil sige, at leveringsstedet ikke er Danmark, og at der derfor ikke skal beregnes moms i Danmark.

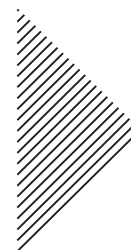
Hvis du sælger rettigheder, skal du skelne mellem følgende situationer:

Salg af rettigheder			
Hvem er køberen?	Hvor benyttes/udnyttes rettigheden faktisk?	Hvor er leveringsstedet?	Hvem skal beregne moms?
1. Privatperson eller momspligtig person i Danmark	Inden for EU	Danmark	Sælgeren skal beregne dansk moms.
	Uden for EU	Ikke Danmark	Sælgeren skal ikke beregne dansk moms, men oplyse fakturabeløbet i rubrik C på momsangivelsen.
2. Momspligtig, men ikke nødvendigvis momsregistreret, person i et andet EU-land	Alle steder	Ikke Danmark	Sælgeren skal ikke beregne dansk moms. På fakturaen skal sælgeren anføre køberens momsregistreringsnummer (hvis han har et) og notere, at der er tale om "omvendt betalings-pligt" eller "reverse charge". Desuden skal sælgeren anføre fakturabeløbet i rubrik C på momsangivelsen.
3. Privatperson i et andet EU-land	Inden for EU	Danmark	Sælgeren skal beregne dansk moms.
	Uden for EU	Ikke Danmark	Sælgeren skal ikke beregne dansk moms, men oplyse fakturabeløbet i rubrik C på momsangivelsen.
4. Privatperson eller momspligtig person uden for EU	Uden for Danmark	Ikke Danmark	Sælgeren skal ikke beregne dansk moms, men oplyse fakturabeløbet i rubrik C på momsangivelsen.
	I Danmark	Danmark	Sælgeren skal beregne dansk moms.

Køb af rettigheder

Hvis du køber en rettighed i udlandet, afhænger leveringsstedet af flere forhold:

- Hvem er sælgeren?

- Hvem er køberen?
- Hvor benyttes/udnyttes rettigheden faktisk?

En rettighed benyttes eller udnyttes normalt det sted, hvor den primært er tiltænkt anvendt.

Hvis fx en amerikansk virksomhed sælger rettighederne til at bruge sit varemærke i Norge til en dansk virksomhed, benyttes rettigheden faktisk i Norge. Det vil sige, at leveringsstedet ikke er Danmark, og at der derfor ikke skal beregnes dansk moms.

Når du køber en rettighed, skal du skelne mellem følgende situationer:

Køb af rettigheder				
Hvem er sælgeren?	Hvem er køberen?	Hvor benyttes/udnyttes rettigheden faktisk?	Hvor er leveringsstedet?	Hvem skal beregne moms?
1. En virksomhed i Danmark	Privatperson eller momspligtig person i Danmark	Inden for EU	Danmark	Sælgeren skal beregne dansk moms.
		Uden for EU	Ikke Danmark	Sælgeren skal ikke beregne dansk moms, men oplyse fakturabeløbet i rubrik C på momsangivelsen. Køberen skal ikke beregne dansk moms.
2. En virksomhed i et andet EU-land	Momspligtig person i Danmark	Inden for EU	Danmark	Køberen skal beregne 25 pct. dansk moms af fakturaværdien. På momsangivelsen skal køberen notere momsbeløbet i rubrikken "Moms af varekøb mv. i udlandet". Hvis virksomheden har fradrag for momsen af købet, skal momsen også medregnes under rubrikken "Købsmoms". Du kan læse mere i kapitlet "Sådan betaler du momsen".
		Uden for EU	Ikke Danmark	Hverken køberen eller sælgeren skal beregne dansk moms.
	Privatperson i Danmark	Alle steder	Ikke Danmark	Hverken køberen eller sælgeren skal beregne dansk moms.

3. En virksomhed uden for EU	Momspligtig person i Danmark	Danmark	Danmark	Køberen skal beregne 25 pct. dansk moms af fakturaværdien. På momsangivelsen skal køberen notere momsbeløbet i rubrikken "Moms af varekøb mv. i udlandet". Hvis virksomheden har fradrag for momsen af købet, skal momsen også medregnes under rubrikken "Købsmoms". Du kan læse mere i kapitlet "Sådan betaler du momsen".
		Uden for Danmark	Ikke Danmark	Hverken køberen eller sælgeren skal beregne dansk moms.
	Privatperson i Danmark	Danmark	Danmark	Sælgeren skal momsregistreres i Danmark og opkræve dansk moms.
		Uden for Danmark	Ikke Danmark	Hverken køberen eller sælgeren skal beregne dansk moms.

Reklameydelse

Hvad betragtes som reklameydelse?

I dette afsnit kan du læse om, hvordan du skal forholde dig, hvis du sælger eller køber reklameydelse.

Reklameydelse omfatter bl.a. markedsføring, sponsorering, annoncer, reklametryk, distribution af reklame, udlevering af reklamegenstande og aktiviteter som pressekonferencer og udstillinger mv. i reklame-, salgs- eller markedsføringsøjemed.

Her er en række eksempler på reklameydelse:

- Levering af annonceydelse i medierne. Bannerreklamer på et web-sted er ikke omfattet af reglerne i dette afsnit, men af reglerne i afsnittet om elektroniske tjenesteydelse.
- Levering af pressedækning af en anden virksomheds produkter med henblik på at fremme salget af det pågældende produkt.
- Leveringer til gengæld for sponsorbidrag, der indebærer, at et team eller en person "udstiller" sponsorens navn eller produkt.
- Levering af ydelse, der er reklamemidler, dvs. ydelse, der kun bruges i forbindelse med speciel annoncering eller reklame. Det kan eksempelvis være levering af original ("master") reklamefilm, bånd, postkort, billeder eller fotografier eller et annonceudkast.

Salg af reklame

Hvis du er etableret her i landet og sælger reklameydelse til udlandet, afhænger leveringsstedet af to forhold:

- Hvem er køberen?
- Hvor benyttes/udnyttes reklameydelse faktisk?

En reklameydelse benyttes/udnyttes normalt det sted, hvor den primært er tiltænkt anvendt.

Hvis fx et dansk reklamebureau leverer en annoncekampagne i norske aviser til en amerikansk virksomhed, benyttes/udnyttes reklameydelse i Norge. Det vil sige, at leveringsstedet ikke er Danmark, og at der derfor ikke skal beregnes moms i Danmark.

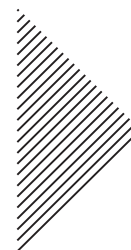
Hvis du sælger reklameydelse, skal du skelne mellem følgende situationer:

Salg af reklame			
Hvem er køberen?	Hvor benyttes/udnyttes ydelsen faktisk?	Hvor er leveringsstedet?	Hvem skal beregne moms?
1. Privatperson eller momspligtig person i Danmark	Inden for EU	Danmark	Sælgeren skal beregne dansk moms.
	Uden for EU	Ikke Danmark	Sælgeren skal ikke beregne dansk moms, men oplyse fakturabeløbet i rubrik C på momsangivelsen.
2. Momspligtig, men ikke nødvendigvis momsregistreret, person i et andet EU-land	Alle steder	Ikke Danmark	Sælgeren skal ikke beregne dansk moms. På fakturaen skal sælgeren anføre køberens momsregistreringsnummer (hvis han har et) og notere, at der er tale om "omvendt betalingspligt" eller "reverse charge". Desuden skal sælgeren anføre fakturabeløbet i rubrik C på momsangivelsen.
3. Privatperson i et andet EU-land	Inden for EU	Danmark	Sælgeren skal beregne dansk moms.
	Uden for EU	Ikke Danmark	Sælgeren skal ikke beregne dansk moms, men oplyse fakturabeløbet i rubrik C på momsangivelsen.
4. Privatperson eller momspligtig person uden for EU	Uden for Danmark	Ikke Danmark	Sælgeren skal ikke beregne dansk moms, men oplyse fakturabeløbet i rubrik C på momsangivelsen.
	I Danmark	Danmark	Sælgeren skal beregne dansk moms.

Eksempel: Salg til en momspligtig køber i et andet EU-land

Et dansk reklamebureau sælger en reklamekampagne til et svensk tøjfirma. Kampagnen skal køre i hele Norden.

Leveringsstedet er ikke Danmark, da ydelsen sælges til en virksomhed i et andet EU-land. Sælgeren skal ikke beregne dansk moms. På fakturaen skal sælgeren anføre køberens momsregistreringsnummer (hvis han har et) og notere, at der er tale om "omvendt betalingspligt" eller "reverse charge". Desuden skal sælgeren anføre fakturabeløbet i rubrik C på momsangivelsen.

Eksempel: Salg til en køber i et land uden for EU

En amerikansk virksomhed køber en annoncekampagne hos et dansk reklamebureau. Annoncekampagnen skal køre i USA og i Danmark.

Leveringsstedet er ikke Danmark, da ydelsen faktisk (primært) benyttes/udnyttes uden for EU. Det danske reklamebureau skal ikke beregne dansk moms.

Køb af reklame

Hvis du køber reklame i udlandet, afhænger leveringsstedet af flere forhold:

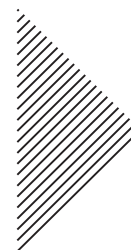
- Hvem er sælgeren?
- Hvem er køberen?
- Hvor benyttes/udnyttes reklamen faktisk?

En reklameydelse benyttes eller udnyttes normalt det sted, hvor den primært er tiltænkt anvendt.

Hvis fx et engelsk reklamebureau leverer (sælger) en annoncekampagne i norsk fjernsyn til en dansk virksomhed, benyttes/udnyttes reklameydelsen i Norge. Det vil sige, at leveringsstedet ikke er Danmark, og at der derfor ikke skal betales moms i Danmark.

Når du køber reklameydelser, skal du skelne mellem følgende situationer:

Køb af reklame				
Hvem er sælgeren?	Hvem er køberen?	Hvor benyttes/udnyttes ydelsen faktisk?	Hvor er leveringsstedet?	Hvem skal beregne moms?
1. En virksomhed i Danmark	Privatperson eller momsplichtig person i Danmark	Inden for EU	Danmark	Sælgeren skal beregne dansk moms.
		Uden for EU	Ikke Danmark	Sælgeren skal ikke beregne dansk moms, men oplyse fakturabeløbet i rubrik C på momsangivelsen. Køberen skal ikke beregne dansk moms.
2. En virksomhed i et andet EU-land	Momspligtig person i Danmark	Inden for EU	Danmark	Køberen skal beregne 25 pct. dansk moms af fakturaværdien. På momsangivelsen skal køberen notere momsbeløbet i rubrikken "Moms af varekøb mv. i udlandet". Hvis virksomheden har fradrag for momsen af købet, skal momsen også medregnes under rubrikken "Købsmoms". Du kan læse mere i kapitlet "Sådan betaler du momsen".
		Uden for EU	Ikke Danmark	Hverken køberen eller sælgeren skal beregne dansk moms.
	Privatperson i Danmark	Alle steder	Ikke Danmark	Hverken køberen eller sælgeren skal beregne dansk moms.

3. En virksomhed uden for EU	Momspligtig person i Danmark	Danmark	Danmark	Køberen skal beregne 25 pct. dansk moms af fakturaværdien. På momsangivelsen skal køberen notere momsbeløbet i rubrikken "Moms af varekøb mv. i udlandet". Hvis virksomheden har fradrag for momsen af købet, skal momsen også medregnes under rubrikken "Købsmoms". Du kan læse mere i kapitlet "Sådan betaler du momsen".
		Uden for Danmark	Ikke Danmark	Hverken køberen eller sælgeren skal beregne dansk moms.
	Privatperson i Danmark	Danmark	Danmark	Sælgeren skal momsregistreres i Danmark og opkræve dansk moms.
		Uden for Danmark	Ikke Danmark	Hverken køberen eller sælgeren skal beregne dansk moms.

Eksempel: Sælgeren er uden for EU, og køberen er en momspligtig person i Danmark

Et dansk tøjfirma køber en reklamekampagne af et amerikansk reklamebureau. Reklamekampagnen skal køre i USA og Danmark. Leveringsstedet er ikke Danmark, da ydelsen i overvejende grad bruges uden for EU. Der skal ikke beregnes moms i Danmark.

Eksempel: Sælgeren er en virksomhed i et andet EU-land, og køberen er en momspligtig person i Danmark

En dansk virksomhed køber en reklamekampagne af et engelsk reklamebureau, og reklamekampagnen kører udelukkende i EU. Leveringsstedet er Danmark, da reklameydelsen faktisk benyttes/udnyttes inden for EU. Køberen skal beregne 25 pct. dansk moms af fakturaværdien.

Rådgivningsydelser

Hvad betragtes som rådgivningsydelser?

I dette afsnit kan du læse, hvordan du skal forholde dig, hvis du køber eller sælger forskellige rådgivningsydelser.

Reglerne i afsnittet gælder rådgivningsydelser fra:

- advokater
- ingeniører
- projekteringsvirksomheder
- revisorer
- rådgivningsvirksomheder
- lignende virksomheder.

Her er nogle eksempler på ydelser, der er omfattet af reglerne i dette afsnit:

- kreditoplysningsbureauers soliditetsoplysninger
- oversættelsesvirksomhed
- skatterådgivning
- tilsyns-, kontrol- og klassificeringsydelser
- ydelser fra patentbureauer.

Også databehandling og meddelelse af oplysninger (informationsydelser) følger reglerne

i dette afsnit. Databehandling er systematisk behandling af en mængde oplysninger, der resulterer i et materiale, som køberen umiddelbart kan bruge.

Meddelelse af oplysninger er, når en rådgiver videregiver informationer, som køberen kan bruge i samme form, som de er afsendt, fx forskrifter, analyser og formler. Meddelelsesformen er underordnet, og rådgiveren kan derfor sende meddelelsen via telenet (fx telefax og internet), som diskette (software) eller på andet edb-medie.

Telekommunikation er ikke omfattet af dette afsnit, men derimod af afsnittet Telekommunikation. Ydelser, der er knyttet direkte til en bestemt fast ejendom, er heller ikke omfattet af dette afsnit, men derimod af afsnittet Ydelser der vedrører fast ejendom.

Salg af rådgivning

Hvis du er etableret her i landet og sælger rådgivningsydelser til udlandet, afhænger leveringsstedet af to forhold.

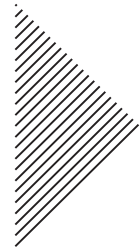
- Hvem er køberen?
- Hvor benyttes/udnyttes rådgivningsydelsen faktisk?

En ydelse benyttes eller udnyttes normalt det sted, hvor den primært er tiltænkt anvendt.

Fx bliver en advokats ydelser i forbindelse med rets- og voldgiftssager i udlandet faktisk benyttet/udnyttet i udlandet, mens bistand i sager i forbindelse med rets- og voldgiftssager i Danmark faktisk bliver benyttet/udnyttet her i landet.

Hvis du sælger rådgivningsydelser, skal du skelne mellem følgende situationer:

Salg af rådgivningsydelser			
Hvem er køberen?	Hvor benyttes/udnyttes ydelsen faktisk?	Hvor er leveringsstedet?	Hvem skal beregne moms?
1. Privatperson eller momspligtig person i Danmark	Inden for EU	Danmark	Sælgeren skal beregne dansk moms.
	Uden for EU	Ikke Danmark	Sælgeren skal ikke beregne dansk moms, men oplyse fakturabeløbet i rubrik C på momsangivelsen.
2. Momspligtig, men ikke nødvendigvis momsregistreret, person i et andet EU-land	Alle steder	Ikke Danmark	Sælgeren skal ikke beregne dansk moms. På fakturaen skal sælgeren anføre køberens momsregistreringsnummer (hvis han har et) og notere, at der er tale om "omvendt betalingspligt" eller "reverse charge". Desuden skal sælgeren anføre fakturabeløbet i rubrik C på momsangivelsen.

3. Privatperson i et andet EU-land	Inden for EU	Danmark	Sælgeren skal beregne dansk moms.
	Uden for EU	Ikke Danmark	Sælgeren skal ikke beregne dansk moms, men oplyse fakturabeløbet i rubrik C på momsangivelsen.
4. Privatperson eller momspligtig person uden for EU	Uden for Danmark	Ikke Danmark	Sælgeren skal ikke beregne dansk moms, men oplyse fakturabeløbet i rubrik C på momsangivelsen.
	I Danmark	Danmark	Sælgeren skal beregne dansk moms.

Eksempel: Salg til en privatperson i et andet EU-land

En pensionist, der bor i Spanien, skal have skrevet et testamente. Pensionisten får en dansk advokat til at udforme testamentet.

Leveringsstedet for advokatens ydelse er Danmark, da ydelsen faktisk benyttes/udnyttes i EU. Advokaten skal beregne dansk moms.

Eksempel: Salg til en køber i et land uden for EU

En dansk advokat fører en retssag i Norge for en norsk virksomhed.

Leveringsstedet for advokatens ydelse er ikke Danmark, da ydelsen faktisk benyttes/udnyttes uden for Danmark. Det vil sige, at advokaten ikke beregner dansk moms.

Hvis en dansk advokat derimod fører en retssag for en norsk virksomhed i Danmark, bliver ydelsen benyttet/udnyttet i Danmark, og leveringsstedet er dermed Danmark. Advokaten beregner dansk moms.

Køb af rådgivning

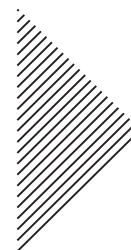
Hvis du køber en rådgivningsydelse i udlandet, afhænger leveringsstedet af flere forhold.

- Hvem er sælgeren?
- Hvem er køberen?
- Hvor benyttes/udnyttes rådgivningsydelsen faktisk?

En rådgivningsydelse benyttes eller udnyttes normalt det sted, hvor den primært er tiltænkt anvendt.

Når en advokat sælger fx rådgivningsydelser i forbindelse med skiftebehandling af et dødsbo, der ligger uden for EU, bliver ydelsen faktisk benyttet i udlandet. Det vil sige, at advokaten ikke skal beregne dansk moms.

Køber du rådgivningsydelser mv., skal du skelne mellem følgende situationer:

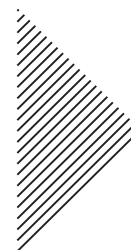

Køb af rådgivningsydelser				
Hvem er sælgeren?	Hvem er køberen?	Hvor benyttes/udnyttes ydelsen faktisk?	Hvor er leveringsstedet?	Hvem skal beregne moms?
1. En virksomhed i Danmark	Privatperson eller momspligtig person i Danmark	Inden for EU	Danmark	Sælgeren skal beregne dansk moms.
		Uden for EU	Ikke Danmark	Sælgeren skal ikke beregne dansk moms, men oplyse fakturabeløbet i rubrik C på momsangivelsen. Køberen skal ikke beregne dansk moms.
2. En virksomhed i et andet EU-land	Momspligtig person i Danmark	Inden for EU	Danmark	Køberen skal beregne 25 pct. dansk moms af fakturaværdien. På momsangivelsen skal køberen notere momsbeløbet i rubrikken "Moms af varekøb mv. i udlandet". Hvis virksomheden har fradrag for momsen af købet, skal momsen også medregnes under rubrikken "Købsmoms". Du kan læse mere i kapitlet "Sådan betaler du momsen".
		Uden for EU	Ikke Danmark	Hverken køberen eller sælgeren skal beregne dansk moms.
	Privatperson i Danmark	Alle steder	Ikke Danmark	Hverken køberen eller sælgeren skal beregne dansk moms.
3. En virksomhed uden for EU	Momspligtig person i Danmark	Danmark	Danmark	Køberen skal beregne 25 pct. dansk moms af fakturaværdien. På momsangivelsen skal køberen notere momsbeløbet i rubrikken "Moms af varekøb mv. i udlandet". Hvis virksomheden har fradrag for momsen af købet, skal momsen også medregnes under rubrikken "Købsmoms". Du kan læse mere i kapitlet "Sådan betaler du momsen".
		Uden for Danmark	Ikke Danmark	Hverken køberen eller sælgeren skal beregne dansk moms.
	Privatperson i Danmark	Danmark	Danmark	Sælgeren skal momsregistreres i Danmark og opkræve dansk moms.
		Uden for Danmark	Ikke Danmark	Hverken køberen eller sælgeren skal beregne dansk moms.

Eksempel: Sælgeren er en virksomhed uden for EU, og køberen er en momspligtig person i Danmark

En dansk tandlæge overvejer at købe en tandlægepraksis i Norge. En norsk revisor skal vurdere praksisens rentabilitet for den danske tandlæge.

Leveringsstedet for revisorens ydelse er Danmark, da ydelsen bliver udnyttet/benyttet der, hvor virksomheden (tandlægen) er etableret, og da det er ham, der anvender undersøgelses-

en. Det vil sige, at tandlægen skal momsregistreres og betale dansk moms af den faktura, han får fra den norske revisor.

Konkurrenceklausuler og forpligtelser

Hvad betragtes som konkurrenceklausuler og forpligtelser?

I dette afsnit kan du læse, hvordan du skal forholde dig, hvis du køber eller sælger konkurrenceklausuler eller forpligtelser.

Reglerne i afsnittet gælder, når du køber eller sælger konkurrenceklausuler eller forpligtelser til helt eller delvist at undlade at drive erhvervsmæssig virksomhed.

En forpligtelse til ikke at drive erhvervsmæssig virksomhed er typisk en konkurrenceklausul, som - mod betaling - forpligter den, der har påtaget sig klausulen, til ikke at drive erhvervsvirksomhed inden for et geografisk område, eventuelt i et bestemt tidsrum.

Reglerne i dette afsnit gælder også for personer eller virksomheder, som mod betaling undlader at gøre brug af en rettighed. Den, der forpligter sig til ikke at bruge sin rettighed, er sælger af ydelsen. Rettigheder kan fx være:

- ophavsrettigheder
- patentrettigheder
- licensrettigheder
- retten til varemærker, fællesmærker og mønstre
- andre lignende rettigheder.

Salg af forpligtelser

Hvis du er etableret her i landet og sælger en forpligtelse eller en konkurrenceklausul til udlandet, afhænger leveringsstedet af to forhold.

- Hvem er køberen?
- Hvor benyttes/udnyttes forpligtelsen faktisk?

En konkurrenceklausul eller en lignende forpligtelse benyttes eller udnyttes normalt det sted, hvor den primært er tiltænkt anvendt.

Hvis du sælger en konkurrenceklausul eller en lignende forpligtelse, skal du skelne mellem følgende situationer:

Salg af konkurrenceklausuler og forpligtelser			
Hvem er køberen?	Hvor benyttes/udnyttes ydelsen faktisk?	Hvor er leveringsstedet?	Hvem skal beregne moms?
1. Privatperson eller momspligtig person i Danmark	Inden for EU	Danmark	Sælgeren skal beregne dansk moms.
	Uden for EU	Ikke Danmark	Sælgeren skal ikke beregne dansk moms, men oplyse fakturabeløbet i rubrik C på momsangivelsen.

2. Momsp- ligtig, men ikke nødven- digvis moms- registreret, person i et andet EU-land	Alle steder	Ikke Danmark	Sælgeren skal ikke beregne dansk moms. På fakturaen skal sælgeren anføre køberens momsregistreringsnummer (hvis han har et) og notere, at der er tale om "omvendt betalingspligt" eller "reverse charge". Desuden skal sælgeren anføre fakturabeløbet i rubrik C på momsangivelsen.
3. Privatper- son i et andet EU-land	Inden for EU	Danmark	Sælgeren skal beregne dansk moms.
	Uden for EU	Ikke Danmark	Sælgeren skal ikke beregne dansk moms, men oplyse fakturabeløbet i rubrik C på momsangivelsen.
4. Privatper- son eller momsp- ligtig person uden for EU	Uden for Danmark	Ikke Danmark	Sælgeren skal ikke beregne dansk moms, men oplyse fakturabeløbet i rubrik C på momsangivelsen.
	I Danmark	Danmark	Sælgeren skal beregne dansk moms.

Køb af forpligtelser

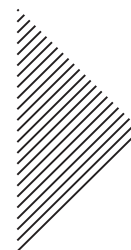
Hvis du køber en forpligtelse i udlandet, afhænger leveringsstedet af flere forhold.

- Hvem er sælgeren?
- Hvem er køberen?
- Hvor benyttes/udnyttes forpligtelsen faktisk?

En konkurrenceklausul eller en lignende forpligtelse benyttes eller udnyttes normalt det sted, hvor den primært er tiltænkt anvendt.

Når du køber en konkurrenceklausul eller en lignende forpligtelse, skal du skelne mellem følgende situationer:

Køb af konkurrenceklausuler og forpligtelser				
Hvem er sælgeren?	Hvem er køberen?	Hvor benyttes/ udnyttes ydelsen faktisk?	Hvor er leve- ringsstedet?	Hvem skal beregne moms?
1. En virk- somhed i Dan- mark	Privatperson eller momsp- ligtig person i Danmark	Inden for EU	Danmark	Sælgeren skal beregne dansk moms.
		Uden for EU	Ikke Danmark	Sælgeren skal ikke beregne dansk moms, men oplyse fakturabeløbet i rubrik C på momsangivelsen. Køberen skal ikke beregne dansk moms.

2. En virksomhed i et andet EU-land	Momspligtig person i Danmark	Inden for EU	Danmark	Køberen skal beregne 25 pct. dansk moms af fakturaværdien. På momsangivelsen skal køberen notere momsbeløbet i rubrikken "Moms af varekøb mv. i udlandet". Hvis virksomheden har fradrag for momsen af købet, skal momsen også medregnes under rubrikken "Købsmoms". Du kan læse mere i kapitlet "Sådan betaler du momsen".
		Uden for EU	Ikke Danmark	Hverken køberen eller sælgeren skal beregne dansk moms.
	Privatperson i Danmark	Alle steder	Ikke Danmark	Hverken køberen eller sælgeren skal beregne dansk moms.
3. En virksomhed uden for EU	Momspligtig person i Danmark	Danmark	Danmark	Køberen skal beregne 25 pct. dansk moms af fakturaværdien. På momsangivelsen skal køberen notere momsbeløbet i rubrikken "Moms af varekøb mv. i udlandet". Hvis virksomheden har fradrag for momsen af købet, skal momsen også medregnes under rubrikken "Købsmoms". Du kan læse mere i kapitlet "Sådan betaler du momsen".
		Uden for Danmark	Ikke Danmark	Hverken køberen eller sælgeren skal beregne dansk moms.
	Privatperson i Danmark	Danmark	Danmark	Sælgeren skal momsregistreres i Danmark og opkræve dansk moms.
		Uden for Danmark	Ikke Danmark	Hverken køberen eller sælgeren skal beregne dansk moms.

Finansierings- og forsikringsydelser

Hvad betragtes som finansierings- og forsikringsydelser?

I dette afsnit kan du læse om, hvordan du skal forholde dig, hvis du sælger eller køber bank-, finansierings- og forsikringsydelser.

Et eksempel på en ydelse, der er omfattet af reglerne i afsnittet, er forvaltning af værdipapirer.

Men mange ydelser inden for bank-, finansierings- og forsikringsvirksomhed er momsfrie. I kapitlet Generelt om moms af ydelser og i vejledningen På vej mod egen virksomhed kan du læse mere om, hvilke ydelser der er fritaget for moms i Danmark.

Dette afsnit handler kun om momspligtige ydelser. Om den ydelse, du sælger, er momspligtig eller ej afhænger af, hvor leveringsstedet for ydelsen er. Du skal nemlig følge momsreglerne i det land, hvor leveringsstedet er. Derfor er det nødvendigt at bestemme leveringsstedet.

Udlejning af bankbokse er ikke omfattet af dette afsnit, men derimod af hovedreglen om, at der skal beregnes moms i det land, hvor banken er etableret.

Salg af finansierings- og forsikringsydelser

Hvis du er etableret her i landet og sælger finansierings- eller forsikringsydelser til udlandet, afhænger leveringsstedet af to forhold.

- Hvem er køberen?
- Hvor benyttes/udnyttes finansierings- eller forsikringsydelsen faktisk?

En finansierings- eller forsikringsydelse benyttes/udnyttes normalt det sted, hvor den primært er tiltænkt anvendt.

Hvis fx en virksomhed forvalter værdipapirer for en køber i udlandet, bliver ydelsen benyttet/udnyttet i udlandet.

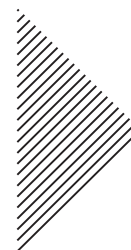
Sælger du finansierings- og forsikringsydelser, der er omfattet af reglerne i dette afsnit, skal du skelne mellem følgende situationer:

Salg af finansierings- og forsikringsydelser			
Hvem er køberen?	Hvor benyttes/udnyttes ydelsen faktisk?	Hvor er leveringsstedet?	Hvem skal beregne moms?
1. Privatperson eller momspligtig person i Danmark	Inden for EU	Danmark	Sælgeren skal beregne dansk moms.
	Uden for EU	Ikke Danmark	Sælgeren skal ikke beregne dansk moms, men oplyse fakturabeløbet i rubrik C på momsangivelsen.
2. Momspligtig, men ikke nødvendigvis momsregistreret, person i et andet EU-land	Alle steder	Ikke Danmark	Sælgeren skal ikke beregne dansk moms. På fakturaen skal sælgeren anføre køberens momsregistrerings-nummer (hvis han har et) og notere, at der er tale om "omvendt betalingspligt" eller "reverse charge". Desuden skal sælgeren anføre fakturabeløbet i rubrik C på momsangivelsen.
3. Privatperson i et andet EU-land	Inden for EU	Danmark	Sælgeren skal beregne dansk moms.
	Uden for EU	Ikke Danmark	Sælgeren skal ikke beregne dansk moms, men oplyse fakturabeløbet i rubrik C på momsangivelsen.
4. Privatperson eller momspligtig person uden for EU	Uden for Danmark	Ikke Danmark	Sælgeren skal ikke beregne dansk moms, men oplyse fakturabeløbet i rubrik C på momsangivelsen.
	I Danmark	Danmark	Sælgeren skal beregne dansk moms.

Eksempel: Salg til en momspligtig køber i et andet EU-land

En dansk bank forvalter værdipapirer for en engelsk virksomhed. Leveringsstedet er ikke Danmark, da køberen er en virksomhed i et andet EU-land. Der skal ikke beregnes moms i Danmark.

Eksempel: Salg til en privatperson i et andet EU-land

En dansk bank forvalter værdipapirer for en privatperson, der bor i England. Leveringsstedet er Danmark, da ydelsen benyttes i EU. Der skal beregnes dansk moms.

Køb af finansierings- og forsikringsydelse

Hvis du køber finansieringsydelse i udlandet, afhænger leveringsstedet af flere forhold:

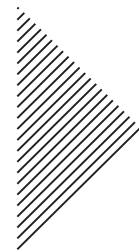
- Hvem er sælgeren?
- Hvem er køberen?
- Hvor benyttes/udnyttes finansierings- eller forsikringsydelsen faktisk?

En finansierings- eller forsikringsydelse benyttes eller udnyttes normalt det sted, hvor den primært er tiltænkt anvendt.

Hvis en dansk virksomhed fx forvalter værdipapirer for en køber i udlandet, bliver ydelsen benyttet i udlandet.

Når du køber en finansierings- eller forsikringsydelse, skal du skelne mellem følgende situationer:

Køb af finansierings- og forsikringsydelse				
Hvem er sælgeren?	Hvem er køberen?	Hvor benyttes/udnyttes ydelsen faktisk?	Hvor er leveringsstedet?	Hvem skal beregne moms?
1. En virksomhed i Danmark	Privatperson eller momspligtig person i Danmark	Inden for EU	Danmark	Sælgeren skal beregne dansk moms.
		Uden for EU	Ikke Danmark	Sælgeren skal ikke beregne dansk moms, men oplyse fakturabeløbet i rubrik C på momsangivelsen. Køberen skal ikke beregne dansk moms.
2. En virksomhed i et andet EU-land	Momspligtig person i Danmark	Inden for EU	Danmark	Køberen skal beregne 25 pct. dansk moms af fakturaværdien. På momsangivelsen skal køberen notere momsbeløbet i rubrikken "Moms af varekøb mv. i udlandet". Hvis virksomheden har fradrag for momsen af købet, skal momsen også medregnes under rubrikken "Købsmoms". Du kan læse mere i kapitlet "Sådan betaler du momsen".
		Uden for EU	Ikke Danmark	Hverken køberen eller sælgeren skal beregne dansk moms.
	Privatperson i Danmark	Alle steder	Ikke Danmark	Hverken køberen eller sælgeren skal beregne dansk moms.

3. En virksomhed uden for EU	Momspligtig person i Danmark	Danmark	Danmark	Køberen skal beregne 25 pct. dansk moms af fakturaværdien. På momsangivelsen skal køberen notere momsbeløbet i rubrikken "Moms af varekøb mv. i udlandet". Hvis virksomheden har fradrag for momsen af købet, skal momsen også medregnes under rubrikken "Købsmoms". Du kan læse mere i kapitlet "Sådan betaler du momsen".
		Uden for Danmark	Ikke Danmark	Hverken køberen eller sælgeren skal beregne dansk moms.
	Privatperson i Danmark	Danmark	Danmark	Sælgeren skal momsregistreres i Danmark og opkræve dansk moms.
		Uden for Danmark	Ikke Danmark	Hverken køberen eller sælgeren skal beregne dansk moms.

Levering af arbejdskraft

Hvad betragtes som levering af arbejdskraft?

I dette afsnit kan du læse om, hvordan du skal forholde dig, hvis du udlejer eller lejer arbejdskraft.

Udlejning af arbejdskraft er fx vikarbureauers udlejning af vikarer. En vikar placeres ofte hos vikarbureauets kunde, og det er kunden, der kontrollerer og vejleder vikaren.

Reglerne skelner mellem levering af arbejdskraft og levering af andre ydelser, som virksomheder udfører ved hjælp af ansatte. Når en arbejdsgiver (leverandør) bruger ansatte til at udføre en ydelse, som skal leveres til en kunde, er der ikke tale om levering af arbejdskraft, men derimod om levering af andre ydelser.

En virksomhed leverer arbejdskraft, når virksomheden fx leverer en sekretær til en kunde, og sekretæren kommer under kundens kontrol og ledelse som en ansat.

Hvis virksomheden derimod leverer egentlige sekretærydelser, leverer den ikke arbejdskraft. Det er fx tilfældet, når en virksomhed påtager sig en særlig sekretæropgave for en kunde og løser den ved hjælp af sine egne sekretærer.

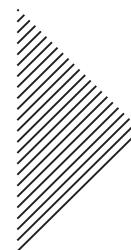
Hvis du er i tvivl om, hvorvidt der er tale om udlejning af arbejdskraft eller almindeligt lønarbejde, kan du henvende dig til din regionale told- og skattemyndighed.

Udlejning af arbejdskraft

Hvis du er etableret her i landet og udlejer arbejdskraft til udlandet, afhænger leveringsstedet af to forhold.

- Hvem er lejeren?
- Hvor benyttes/udnyttes arbejdskraften faktisk?

Arbejdskraften benyttes eller udnyttes normalt det sted, hvor arbejdet udføres. Hvis fx et dansk vikarbureau udlejer en sygeplejerske til et sygehus i Norge, benyttes ydelsen i Norge.

Hvis du udlejer arbejdskraft, skal du skelne mellem følgende situationer:

Udlejning af arbejdskraft			
Hvem er lejerer?	Hvor benyttes/udnyttes arbejdskraften faktisk?	Hvor er leveringsstedet?	Hvem skal beregne moms?
1. Privatperson eller momspligtig person i Danmark	Inden for EU	Danmark	Udlejeren skal beregne dansk moms.
	Uden for EU	Ikke Danmark	Udlejeren skal ikke beregne dansk moms, men oplyse fakturabeløbet i rubrik C på momsangivelsen.
2. Momspligtig, men ikke nødvendigvis momsregistreret, person i et andet EU-land	Alle steder	Ikke Danmark	Udlejeren skal ikke beregne dansk moms. På fakturaen skal udlejeren anføre lejerens momsregistreringsnummer (hvis han har et) og notere, at der er tale om "omvendt betalingspligt" eller "reverse charge". Desuden skal udlejeren anføre fakturabeløbet i rubrik C på momsangivelsen.
3. Privatperson i et andet EU-land	Inden for EU	Danmark	Udlejeren skal beregne dansk moms.
	Uden for EU	Ikke Danmark	Udlejeren skal ikke beregne dansk moms, men oplyse fakturabeløbet i rubrik C på momsangivelsen.
4. Privatperson eller momspligtig person uden for EU	Uden for Danmark	Ikke Danmark	Udlejeren skal ikke beregne dansk moms, men oplyse fakturabeløbet i rubrik C på momsangivelsen.
	I Danmark	Danmark	Udlejeren skal beregne dansk moms.

Eksempel: Udlejning til en lejer i Danmark

Et dansk tømrerfirma udlejer "en mand" til en anden dansk virksomhed. Den udlejede arbejdskraft skal benyttes i Tyskland. Leveringsstedet er Danmark, og det danske tømrerfirma skal beregne dansk moms.

Hvis den udlejede arbejdskraft derimod skal benyttes i Norge (uden for EU), er leveringsstedet ikke Danmark, og der skal ikke beregnes dansk moms.

Eksempel: Udlejning til en momspligtig lejer i et andet EU-land

Et vikarbureau i Danmark udlejer en sygeplejerske til et sygehus i Sverige.

Leveringsstedet er ikke Danmark, da ydelsen sælges til en virksomhed i et andet EU-land. Vikarbureauet skal ikke beregne dansk moms.

Eksempel: Udlejning til en lejer i et land uden for EU

Et dansk vikarbureau udlejer en sygeplejerske til et sygehus i Norge. Hun skal arbejde i Norge. Leveringsstedet er ikke Danmark, da arbejdskraften faktisk benyttes/udnyttes uden for Danmark.

Vikarbureauet udlejer en anden sygeplejerske til det samme sygehus i Norge. Det norske

sygehus driver en klinik i Danmark, hvor denne sygeplejerske skal arbejde. Da den faktiske benyttelse/udnyttelse af arbejdskraften sker i Danmark, er leveringsstedet Danmark, og vikarbureauet skal beregne dansk moms.

Leje af arbejdskraft

Hvis du lejer arbejdskraft i udlandet, afhænger leveringsstedet af flere forhold.

- Hvem er udlejeren?
- Hvem er lejeren?
- Hvor benyttes/udnyttes arbejdskraften faktisk?

Arbejdskraft benyttes eller udnyttes normalt det sted, hvor arbejdet udføres. Hvis fx et norsk vikarbureau udlejer en sygeplejerske til et sygehus i Danmark, benyttes ydelsen her i landet.

Når du lejer arbejdskraft, skal du skelne mellem følgende situationer:

Leje af arbejdskraft				
Hvem er udlejeren?	Hvem er lejeren?	Hvor benyttes/udnyttes arbejdskraften faktisk?	Hvor er leveringsstedet?	Hvem skal beregne moms?
1. En virksomhed i Danmark	Privatperson eller momspligtig person i Danmark	Inden for EU	Danmark	Udlejeren skal beregne dansk moms.
		Uden for EU	Ikke Danmark	Udlejeren skal ikke beregne dansk moms, men oplyse fakturabeløbet i rubrik C på momsangivelsen. Lejeren skal ikke beregne moms.
2. En virksomhed i et andet EU-land	Momspligtig person i Danmark	Inden for EU	Danmark	Lejeren skal beregne 25 pct. dansk moms af fakturaværdien. På momsangivelsen skal lejeren notere momsbeløbet i rubrikken "Moms af varekøb mv. i udlandet". Hvis virksomheden har fradrag for momsen af købet, skal momsen også medregnes under rubrikken "Købsmoms". Du kan læse mere i kapitlet "Sådan betaler du momsen".
		Uden for EU	Ikke Danmark	Hverken lejeren eller udlejeren skal beregne dansk moms.
	Privatperson i Danmark	Alle steder	Ikke Danmark	Hverken lejeren eller udlejeren skal beregne dansk moms.

3. En virksomhed uden for EU	Momspligtig person i Danmark	Danmark	Danmark	Lejeren skal beregne 25 pct. dansk moms af fakturaværdien. På momsangivelsen skal lejeren notere momsbeløbet i rubrikken "Moms af varekøb mv. i udlandet". Hvis virksomheden har fradrag for momsen af købet, skal momsen også medregnes under rubrikken "Købsmoms". Du kan læse mere i kapitlet "Sådan betaler du momsen".
		Uden for Danmark	Ikke Danmark	Hverken lejeren eller udlejeren skal beregne dansk moms.
	Privatperson i Danmark	Danmark	Danmark	Udlejeren skal momsregistreres i Danmark og opkræve dansk moms.
		Uden for Danmark	Ikke Danmark	Hverken lejeren eller udlejeren skal beregne dansk moms.

Eksempel: Udlejeren er en virksomhed uden for EU, og lejeren er en privatperson i Danmark

Hr. Jensen skal have skiftet vinduer i sit hus i Danmark. Han lejer en tømrersvend hos et vikarbureau i Norge. Da den faktiske udnyttelse sker i Danmark, er leveringsstedet Danmark. Det norske vikarbureau skal momsregistreres i Danmark og beregne dansk moms.

Udlejning af løsøre

Hvad betragtes som løsøre?

I dette afsnit kan du læse om, hvordan du skal forholde dig, hvis du udlejer eller lejer andre løsørengstande end transportmidler.

Reglerne i afsnittet omfatter udlejning og leje af alle former for løsørengstande, der ikke er transportmidler. Det kan fx være musikanlæg, mobiltelefoner, computere, inventar, containere og stilladser.

Udlejning af løsøre

Hvis du er etableret her i landet og udlejer løsøre til udlandet, afhænger leveringsstedet af to forhold.

- Hvem er lejeren?
- Hvor benyttes/udnyttes løsørengstanden faktisk?

Genstanden benyttes/udnyttes normalt det sted, hvor den befinder sig og primært er tiltænkt anvendt.

Når du udlejer løsørestande, skal du skelne mellem følgende situationer:

Udlejning af løsøre			
Hvem er lejerer?	Hvor benyttes/udnyttes løsøret faktisk?	Hvor er leveringsstedet?	Hvem skal beregne moms?
1. Privatperson eller momspligtig person i Danmark	Inden for EU	Danmark	Udlejeren skal beregne dansk moms.
	Uden for EU	Ikke Danmark	Udlejeren skal ikke beregne dansk moms, men oplyse fakturabeløbet i rubrik C på momsangivelsen.
2. Momspligtig, men ikke nødvendigvis momsregistreret, person i et andet EU-land	Alle steder	Ikke Danmark	Udlejeren skal ikke beregne dansk moms. På fakturaen skal udlejerer anføre lejerens momsregistreringsnummer (hvis han har et) og notere, at der er tale om "omvendt betalingspligt" eller "reverse charge". Desuden skal udlejerer anføre fakturabeløbet i rubrik C på momsangivelsen.
3. Privatperson i et andet EU-land	Inden for EU	Danmark	Udlejeren skal beregne dansk moms.
	Uden for EU	Ikke Danmark	Udlejeren skal ikke beregne dansk moms, men oplyse fakturabeløbet i rubrik C på momsangivelsen.
4. Privatperson eller momspligtig person uden for EU	Uden for Danmark	Ikke Danmark	Udlejeren skal ikke beregne dansk moms, men oplyse fakturabeløbet i rubrik C på momsangivelsen.
	I Danmark	Danmark	Udlejeren skal beregne dansk moms.

Eksempel: Udlejning til en momspligtig lejer i et andet EU-land

En dansk virksomhed udlejer kontorinventar til en tysk momsregistreret virksomhed. Inventaret skal den tyske virksomhed bruge ved en udstilling i Tyskland.

Leveringsstedet er ikke Danmark, men Tyskland, da inventaret udlejes til en virksomhed i Tyskland. Den danske virksomhed skal ikke beregne dansk moms.

Hvis den tyske virksomhed skulle have brugt inventaret på en udstilling i Danmark, ville leveringsstedet ligeledes være Tyskland, da aftager af ydelsen er momsregistreret i Tyskland. Den danske virksomhed skal heller ikke beregne dansk moms i denne situation.

Eksempel: Udlejning til en lejer i et land uden for EU

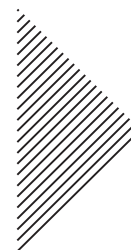
En dansk virksomhed udlejer containere til en amerikansk virksomhed. Containerne skal indeholde gods, der fragtes mellem USA og EU. En gang imellem befinder containerne sig også i Danmark.

Da den primære benyttelse/udnyttelse af containerne sker uden for Danmark, er Danmark ikke leveringssted for udlejningen, og udlejerer skal ikke beregne dansk moms.

Leje af løsøre

Hvis du lejer løsørestande i udlandet, afhænger leveringsstedet af flere forhold.

- Hvem er udlejerer?

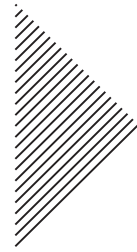

- Hvem er lejereren?
- Hvor benyttes/udnyttes løsørestanden faktisk?

Genstanden benyttes/udnyttes normalt det sted, hvor den befinder sig og primært er tiltænkt anvendt.

Når du lejer løsørestande, skal du skelne mellem følgende situationer:

Leje af løsøre				
Hvem er udlejereren?	Hvem er lejereren?	Hvor benyttes/udnyttes løsøret faktisk?	Hvor er leveringsstedet?	Hvem skal beregne moms?
1. En virksomhed i Danmark	Privatperson eller momspligtig person i Danmark	Inden for EU	Danmark	Udlejereren skal beregne dansk moms.
		Uden for EU	Ikke Danmark	Udlejereren skal ikke beregne dansk moms, men oplyse fakturabeløbet i rubrik C på momsangivelsen. Lejeren skal ikke beregne moms.
2. En virksomhed i et andet EU-land	Momspligtig person i Danmark	Inden for EU	Danmark	Lejeren skal beregne 25 pct. dansk moms af fakturaværdien. På momsangivelsen skal lejeren notere momsbeløbet i rubrikken "Moms af varekøb mv. i udlandet". Hvis virksomheden har fradrag for momsen af købet, skal momsen også medregnes under rubrikken "Købsmoms". Du kan læse mere i kapitlet "Sådan betaler du momsen".
		Uden for EU	Ikke Danmark	Hverken lejereren eller udlejereren skal beregne dansk moms.
	Privatperson i Danmark	Alle steder	Ikke Danmark	Hverken lejereren eller udlejereren skal beregne dansk moms.
3. En virksomhed uden for EU	Momspligtig person i Danmark	Danmark	Danmark	Lejeren skal beregne 25 pct. dansk moms af fakturaværdien. På momsangivelsen skal lejeren notere momsbeløbet i rubrikken "Moms af varekøb mv. i udlandet". Hvis virksomheden har fradrag for momsen af købet, skal momsen også medregnes under rubrikken "Købsmoms". Du kan læse mere i kapitlet "Sådan betaler du momsen".
		Uden for Danmark	Ikke Danmark	Hverken lejereren eller udlejereren skal beregne dansk moms.
	Privatperson i Danmark	Danmark	Danmark	Udlejereren skal momsregistreres i Danmark og opkræve dansk moms.
		Uden for Danmark	Ikke Danmark	Hverken lejereren eller udlejereren skal beregne dansk moms.

Eksempel: Udlejeren er en virksomhed i et andet EU-land, og lejereren er en momspligtig person i Danmark

En dansk virksomhed lejer computere af et tysk firma. Computerne opstilles i den danske virksomhed. Leveringsstedet er Danmark, da computerne faktisk benyttes/udnyttes inden for EU. Den danske virksomhed skal beregne dansk moms af lejen.

Eksempel: Udlejeren er en virksomhed i et andet EU-land, og lejereren er en privatperson i Danmark

En tysk virksomhed udlejer computerudstyr til private i Danmark. Leveringsstedet er ikke Danmark, men Tyskland. Den tyske udlejer beregner tysk moms.

Eksempel: Udlejeren er en virksomhed uden for EU, og lejereren er en privatperson i Danmark

En norsk virksomhed udlejer computerudstyr til private i Danmark. Leveringsstedet er Danmark, da ydelsen benyttes i Danmark. Den norske virksomhed skal momsregistreres i Danmark og beregne dansk moms.

Telekommunikation

Hvad betragtes som telekommunikationsydelser?

I dette afsnit kan du læse om, hvordan du skal forholde dig, hvis du sælger eller køber telekommunikationsydelser.

Telekommunikationsydelser har til formål at transmittere, udsende eller modtage signaler i form af skrift, billede eller lyd. Det kan ske ved trådforbindelser, radiobølger eller optiske eller andre elektromagnetiske midler.

Reglerne i dette afsnit gælder fx for:

- antennesignaler
- telefonsamtaler (herunder collectcall samtaler)
- telefax
- e-post
- adgang til internettet (abonnement).

Reglerne i afsnittet gælder også for virksomheder, der køber eller sælger retten til at transmittere, udsende eller modtage signaler.

Afsnittet omfatter kun de rene teleydelser og ikke ydelser, der leveres via telenet som fx reklame, information mv.

Salg af telekommunikationsydelser

Hvis du er etableret her i landet og sælger teleydelser til udlandet, afhænger leveringsstedet af to forhold.

- Hvem er køberen?
- Hvor benyttes/udnyttes teleydelsen faktisk?

En teleydelse anses for at blive benyttet/udnyttet her i landet, hvis køberen har en fast tilknytning til Danmark, fx ved at have bopælsadresse her.

Hvis du sælger teleydelser, skal du skelne mellem følgende situationer:

Salg af telekommunikationsydelser			
Hvem er køberen?	Hvor benyttes/udnyttes ydelsen faktisk?	Hvor er leveringsstedet?	Hvem skal beregne moms?
1. Privatperson eller momspligtig person i Danmark	Inden for EU	Danmark	Sælgeren skal beregne dansk moms.
	Uden for EU	Ikke Danmark	Sælgeren skal ikke beregne dansk moms, men oplyse fakturabeløbet i rubrik C på momsangivelsen.
2. Momspligtig, men ikke nødvendigvis momsregistreret, person i et andet EU-land	Alle steder	Ikke Danmark	Sælgeren skal ikke beregne dansk moms. På fakturaen skal sælgeren anføre køberens momsregistreringsnummer (hvis han har et) og notere, at der er tale om "omvendt betalingspligt" eller "reverse charge". Desuden skal sælgeren anføre fakturabeløbet i rubrik C på momsangivelsen.
3. Privatperson i et andet EU-land	Inden for EU	Danmark	Sælgeren skal beregne dansk moms.
	Uden for EU	Ikke Danmark	Sælgeren skal ikke beregne dansk moms, men oplyse fakturabeløbet i rubrik C på momsangivelsen.
4. Privatperson eller momspligtig person uden for EU	Uden for Danmark	Ikke Danmark	Sælgeren skal ikke beregne dansk moms, men oplyse fakturabeløbet i rubrik C på momsangivelsen.
	I Danmark	Danmark	Sælgeren skal beregne dansk moms.

Køb af telekommunikationsydelser

Hvis du køber teleydelser i udlandet, afhænger leveringsstedet af flere forhold.

- Hvem er sælgeren?
- Hvem er køberen?
- Hvor benyttes/udnyttes telekommunikationsydelsen faktisk?

En teleydelse anses for at blive benyttet/udnyttet her i landet, hvis køberen har en fast tilknytning til Danmark, fx ved at have bopælsadresse her.

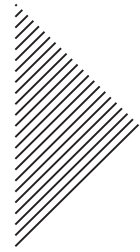

Når du køber en teleydelse, skal du skelne mellem følgende situationer:

Køb af telekommunikationsydelser				
Hvem er sælgeren?	Hvem er køberen?	Hvor benyttes/udnyttes ydelsen faktisk?	Hvor er leveringsstedet?	Hvem skal beregne moms?
1. En virksomhed i Danmark	Privatperson eller momsplichtig person i Danmark	Inden for EU	Danmark	Sælgeren skal beregne dansk moms.
		Uden for EU	Ikke Danmark	Sælgeren skal ikke beregne dansk moms, men oplyse fakturabeløbet i rubrik C på momsangivelsen. Køberen skal ikke beregne dansk moms.
2. En virksomhed i et andet EU-land	Momspligtig person i Danmark	Inden for EU	Danmark	Køberen skal beregne 25 pct. dansk moms af fakturaværdien. På momsangivelsen skal køberen notere momsbeløbet i rubrikken "Moms af varekøb mv. i udlandet". Hvis virksomheden har fradrag for momsen af købet, skal momsen også medregnes under rubrikken "Købsmoms". Du kan læse mere i kapitlet "Sådan betaler du momsen".
		Uden for EU	Ikke Danmark	Hverken køberen eller sælgeren skal beregne dansk moms.
	Privatperson i Danmark	Alle steder	Ikke Danmark	Hverken køberen eller sælgeren skal beregne dansk moms.
3. En virksomhed uden for EU	Momspligtig person i Danmark	Danmark	Danmark	Køberen skal beregne 25 pct. dansk moms af fakturaværdien. På momsangivelsen skal køberen notere momsbeløbet i rubrikken "Moms af varekøb mv. i udlandet". Hvis virksomheden har fradrag for momsen af købet, skal momsen også medregnes under rubrikken "Købsmoms". Du kan læse mere i kapitlet "Sådan betaler du momsen".
		Uden for Danmark	Ikke Danmark	Hverken køberen eller sælgeren skal beregne dansk moms.
	Privatperson i Danmark	Danmark	Danmark	Sælgeren skal momsregistreres i Danmark og opkræve dansk moms.
		Uden for Danmark	Ikke Danmark	Hverken køberen eller sælgeren skal beregne dansk moms.

Eksempel: Sælgeren er en virksomhed uden for EU, og køberen er en momsplichtig person i Danmark

Et amerikansk telefonselskab sælger telefonsamtaler til virksomheder i Danmark. Da aftagerne af teleydelserne er afgiftspligtige personer i Danmark, anses teleydelsen for at blive benyttet/udnyttet i Danmark. Det betyder, at leveringsstedet er Danmark, og at de danske virksomheder skal beregne dansk moms.

Eksempel: Sælgeren er en virksomhed uden for EU, og køberen er en privatperson i Danmark

Et telefonselskab i Norge sælger telefonsamtaler til privatpersoner i Danmark. Da af-tagerne er privatpersoner, og leveringsstedet er Danmark, skal telefonselskabet momsre-gistreres i Danmark og beregne dansk moms.

Radio- og tv-programmer

Hvad betragtes som radio- og tv-programmer?

I dette afsnit kan du læse om, hvordan du skal forholde dig, hvis du køber eller sælger ra-dio- og tv-programmer.

Reglerne i afsnittet gælder for radio- og tv-programmer, der udsendes over et traditionelt radio- og tv-net (dvs. via trådforbundelse eller radiobølger, herunder via satellit).

Radio og tv-programmer, der samtidig udsendes over et elektronisk net (fx internettet), er også omfattet af kapitlet.

Derimod gælder reglerne i dette afsnit ikke for radio- og tv-programmer, der kun udsendes over et elektronisk net (fx internettet). De følger nemlig reglerne i afsnittet om elektroni-ske tjenesteydelser.

Salg af radio- og tv-programmer

Hvis du er etableret her i landet og sælger radio- og tv-programmer til udlandet, afhænger leveringsstedet af to forhold.

- Hvem er køberen?
- Hvor benyttes/udnyttes radio- og tv-programmerne faktisk?

En radio- og tv-spredningstjeneste benyttes eller udnyttes normalt det sted, hvor den primært er tiltænkt anvendt.

Hvis du sælger radio- og tv-spredningstjenester, skal du skelne mellem følgende situatio-ner:

Salg af radio- og tv-programmer			
Hvem er køberen?	Hvor benyttes/udnyttes ydelsen faktisk?	Hvor er leve-ringsstedet?	Hvem skal beregne moms?
1. Privatperson eller momspligtig per-son i Danmark	Inden for EU	Danmark	Sælgeren skal beregne dansk moms.
	Uden for EU	Ikke Danmark	Sælgeren skal ikke beregne dansk moms, men oplyse fakturabeløbet i rubrik C på momsangivelsen.

2. Momspligtig, men ikke nødvendigvis momsregistreret, person i et andet EU-land	Alle steder	Ikke Danmark	Sælgeren skal ikke beregne dansk moms. På fakturaen skal sælgeren anføre køberens momsregistreringsnummer (hvis han har et) og notere, at der er tale om "omvendt betalingspligt" eller "reverse charge". Desuden skal sælgeren anføre fakturabeløbet i rubrik C på momsangivelsen.
3. Privatperson i et andet EU-land	Inden for EU	Danmark	Sælgeren skal beregne dansk moms.
	Uden for EU	Ikke Danmark	Sælgeren skal ikke beregne dansk moms, men oplyse fakturabeløbet i rubrik C på momsangivelsen.
4. Privatperson eller momspligtig person uden for EU	Uden for Danmark	Ikke Danmark	Sælgeren skal ikke beregne dansk moms, men oplyse fakturabeløbet i rubrik C på momsangivelsen.
	I Danmark	Danmark	Sælgeren skal beregne dansk moms.

Køb af radio- og tv-programmer

Hvis du køber radio- og tv-spredningstjenester i udlandet, afhænger leveringsstedet af flere forhold:

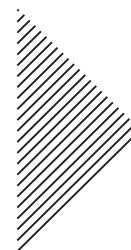
- Hvem er sælgeren?
- Hvem er køberen?
- Hvor benyttes/udnyttes ydelsen?

Et radio- eller tv-program benyttes eller udnyttes normalt det sted, hvor ydelsen primært er tiltænkt anvendt.

Hvis fx et engelsk tv-selskab sælger tv-programmer til en dansk antenneforening, benyttes/udnyttes tv-programmet i Danmark. Leveringsstedet er dermed Danmark, og da den danske antenneforening er momsregistreret, skal den beregne dansk moms af købet.

Når du køber et radio- eller tv-program, skal du skelne mellem følgende situationer:

Køb af radio- og tv-programmer				
Hvem er sælgeren?	Hvem er køberen?	Hvor benyttes/udnyttes ydelsen faktisk?	Hvor er leveringsstedet?	Hvem skal beregne moms?
1. En virksomhed i Danmark	Privatperson eller momspligtig person i Danmark	Inden for EU	Danmark	Sælgeren skal beregne dansk moms.
		Uden for EU	Ikke Danmark	Sælgeren skal ikke beregne dansk moms, men oplyse fakturabeløbet i rubrik C på momsangivelsen. Køberen skal ikke beregne dansk moms

2. En virksomhed i et andet EU-land	Momspligtig person i Danmark	Inden for EU	Danmark	Køberen skal beregne 25 pct. dansk moms af fakturaværdien. På momsangivelsen skal køberen notere momsbeløbet i rubrikken "Moms af varekøb mv. i udlandet". Hvis virksomheden har fradrag for momsen af købet, skal momsen også medregnes under rubrikken "Købsmoms". Du kan læse mere i kapitlet "Sådan betaler du momsen".
		Uden for EU	Ikke Danmark	Hverken køberen eller sælgeren skal beregne dansk moms.
	Privatperson i Danmark	Alle steder	Ikke Danmark	Hverken køberen eller sælgeren skal beregne dansk moms.
3. En virksomhed uden for EU	Momspligtig person i Danmark	Danmark	Danmark	Køberen skal beregne 25 pct. dansk moms af fakturaværdien. På momsangivelsen skal køberen notere momsbeløbet i rubrikken "Moms af varekøb mv. i udlandet". Hvis virksomheden har fradrag for momsen af købet, skal momsen også medregnes under rubrikken "Købsmoms". Du kan læse mere i kapitlet "Sådan betaler du momsen".
		Uden for Danmark	Ikke Danmark	Hverken køberen eller sælgeren skal beregne dansk moms.
	Privatperson i Danmark	Danmark	Danmark	Sælgeren skal momsregistreres i Danmark og opkræve dansk moms.
		Uden for Danmark	Ikke Danmark	Hverken køberen eller sælgeren skal beregne dansk moms.

Eksempel: Sælgeren er en virksomhed uden for EU, og køberen er en momspligtig person i Danmark

En dansk antenneforening køber tv-programmer af et amerikansk tv-selskab. Tv-programmerne udsendes i Danmark. Leveringsstedet er Danmark, og antenneforeningen beregner dansk moms af købet.

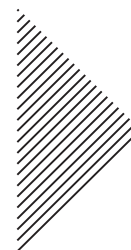
Elektroniske tjenesteydelser

Hvad betragtes som elektroniske tjenesteydelser?

I dette afsnit kan du læse om, hvordan du skal forholde dig, hvis du sælger eller køber elektroniske tjenesteydelser.

Reglerne i afsnittet gælder bl.a. for følgende ydelser:

- levering og hosting af websteder og websider, fjernvedligeholdelse af software og hardware
- levering og ajourføring af software, brug eller downloading af software, virus-software, bannerblockers drivers, automatisk online-installering af filtre på websteder, herunder firewalls
- levering af billeder (desktop-temaer, fotografier mv. og screensavers), tekster (bøger, aviser, vejrudsigter), reklameplads, der stilles til rådighed, herunder bannerreklamer på et websted, information og databaser, der stilles til rådighed (søgemaskiner og in-

- ternetregistre)
- levering af musik eller film (downloading af musik mv.), spil, herunder hasardspil eller spil om penge (automatiske online-spil, der ikke kan fungere uden internet eller elektroniske netværk, og hvor spillerne ikke er samme sted), udsendelser eller politiske, kulturelle og kunstneriske begivenheder, sportsbegivenheder, videnskabelige begivenheder eller underholdning (udsendelser som ikke samtidig udsendes via traditionelt radio- eller tv-net)
- fjernundervisning (undervisningsopgaver, som løses online af eleven og rettes automatisk uden medvirken af mennesker).

Salg af elektroniske tjenesteydelser

Hvis du er etableret her i landet og sælger elektroniske tjenesteydelser, afhænger leveringsstedet af, hvem køberen er. Det er uden betydning, hvor ydelsen benyttes/udnyttes.

Du skal skelne mellem følgende situationer:

Salg af elektroniske tjenesteydelser		
Hvem er køberen?	Hvor er leveringsstedet?	Hvem skal beregne moms?
1. Privatperson eller momspligtig person i Danmark	Danmark	Sælgeren skal beregne dansk moms.
2. Momspligtig, men ikke nødvendigvis momsregistreret, person i et andet EU-land	Ikke Danmark	Sælgeren skal ikke beregne dansk moms. På fakturaen skal sælgeren anføre køberens momsregistreringsnummer (hvis han har et) og notere, at der er tale om "omvendt betalingspligt" eller "reverse charge". Desuden skal sælgeren anføre fakturabeløbet i rubrik C på momsangivelsen.
3. Privatperson i et andet EU-land	Danmark	Sælgeren skal beregne dansk moms.
4. Privatperson eller momspligtig person uden for EU	Ikke Danmark	Sælgeren skal ikke beregne dansk moms, men oplyse fakturabeløbet i rubrik C på momsangivelsen.

Eksempel: Salg til en momspligtig person uden for EU

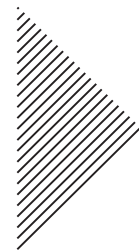
En dansk virksomhed sælger en reklameplads på sin webside til en amerikansk virksomhed. Leveringsstedet er ikke Danmark, og hverken køber eller sælger skal betale dansk moms.

Køb af elektroniske tjenesteydelser

Hvis du køber en elektronisk tjenesteydelse i udlandet, afhænger leveringsstedet af to forhold:

- Hvem er sælgeren?
- Hvem er køberen?

Det er ligegyldigt, hvor ydelsen benyttes/udnyttes.

Du skal skelne mellem følgende situationer:

Køb af elektroniske tjenesteydelser			
Hvem er sælgeren?	Hvem er køberen?	Hvor er leveringsstedet?	Hvem skal beregne moms?
1. En virksomhed i Danmark	Privatperson eller momspligtig person i Danmark	Danmark	Sælgeren skal beregne dansk moms.
2. En virksomhed i et andet EU-land	Momspligtig person i Danmark	Danmark	Køberen skal beregne 25 pct. dansk moms af fakturaværdien. På momsangivelsen skal køberen notere momsbeløbet i rubrikken "Moms af varekøb mv. i udlandet". Hvis virksomheden har fradrag for momsen af købet, skal momsen også medregnes under rubrikken "Købsmoms". Du kan læse mere i kapitlet "Sådan betaler du momsen".
	Privatperson i Danmark	Ikke Danmark	Hverken køberen eller sælgeren skal beregne dansk moms.
3. En virksomhed uden for EU	Momspligtig person i Danmark	Danmark	Køberen skal beregne 25 pct. dansk moms af fakturaværdien. På momsangivelsen skal køberen notere momsbeløbet i rubrikken "Moms af varekøb mv. i udlandet". Hvis virksomheden har fradrag for momsen af købet, skal momsen også medregnes under rubrikken "Købsmoms". Du kan læse mere i kapitlet "Sådan betaler du momsen".
	Privatperson i Danmark	Danmark	Sælgeren skal beregne dansk moms. Den udenlandske virksomhed kan vælge enten at lade sig registrere i Danmark på normal vis eller lade sig registrere efter en særordning for tredjelandsvirksomheder. Særordningen går i korte træk ud på, at virksomheden lader sig registrere i et af EU-landene og opkræver moms med den momssats, der gælder i det land, hvor køberen bor.

Eksempel: Sælgeren er en virksomhed uden for EU, og køberen er en privatperson i Danmark

En amerikansk virksomhed sælger antivirus software til private kunder i hele EU. Virksomheden lader sig registrere efter særordningen i Tyskland. Når virksomheden sælger sin ydelse til private kunder i Danmark, skal den opkræve dansk moms på sin faktura. Virksomheden afregner den danske moms (sammen med den moms, den opkræver i de andre EU-lande) til de tyske myndigheder. De tyske myndigheder overfører derefter den danske moms til Danmark, den hollandske moms til Holland osv.

Bestemte formidlingsydelser

Hvad er bestemte formidlingsydelser?

I dette afsnit kan du læse om, hvordan du skal forholde dig, hvis du formidler bestemte ydelser i andres navn og for andres regning.

Reglerne i afsnittet gælder for følgende ydelser:

- formidling af rettigheder
- formidling af reklameydelser
- formidling af rådgivningsydelser
- formidling af konkurrenceklausuler og forpligtelser
- formidling af finansierings- og forsikringsydelser
- formidling af udlejning af arbejdskraft
- formidling af udlejning af løsøre
- formidling af telekommunikationsydelser
- formidling af radio- og tv-programmer
- formidling af elektroniske tjenesteydelser.

Hvis du er i tvivl om den ydelse, du formidler, falder ind under en af de nævnte punkter, kan du finde flere oplysninger i de enkelte afsnit om hovedydelsen.

Når formidleren formidler en ydelse i andres navn og for andres regning, er formidleren kun mellemmand. Formidleren handler typisk efter fuldmagt og får betaling i form af provision. Det er leverandøren af hovedydelsen, der bliver forpligtet af den aftale, formidleren indgår mellem kunden og leverandøren.

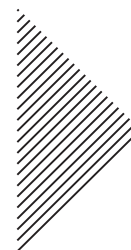
Her er et eksempel på formidlerens rolle: En virksomhed vil gerne yde sponsorstøtte til en idrætsklub. Til gengæld skal virksomheden have en reklameplads på spillernes trøjer. Virksomheden får en agent til at finde en egnet klub. Agenten formidler kontakt mellem virksomheden og en fodboldklub. Fodboldklubben og virksomheden indgår en aftale, og agenten modtager provision fra virksomheden.

Hvis du formidler en af de nævnte ydelser over landegrænsen, skal du bestemme, hvor din formidlingsydelse har leveringssted, og hvem der skal betale momsen.

Salg af bestemte formidlingsydelser

Hvis du er etableret her i landet og sælger en formidlingsydelse, der er omfattet af reglerne i dette afsnit, til udlandet, afhænger leveringsstedet af to forhold.

- Hvem er køberen af formidlingsydelsen?
- Hvor benyttes/udnyttes formidlingsydelsen faktisk?

En ydelse benyttes eller udnyttes normalt det sted, hvor den primært er tiltænkt anvendt.

Salg af bestemte formidlingsydelse			
Hvem er køberen af formidlingsydelsen?	Hvor benyttes/udnyttes formidlingsydelsen faktisk?	Hvor er leveringsstedet?	Hvem skal beregne moms?
1. Privatperson eller momspligtig person i Danmark	Inden for EU	Danmark	Formidleren skal beregne dansk moms.
	Uden for EU	Ikke Danmark	Formidleren skal ikke beregne dansk moms, men oplyse fakturabeløbet i rubrik C på momsangivelsen.
2. Momspligtig, men ikke nødvendigvis momsregistreret, person i et andet EU-land	Alle steder	Ikke Danmark	Formidleren skal ikke beregne dansk moms. På fakturaen skal formidleren anføre køberens momsregistreringsnummer (hvis han har et) og notere, at der er tale om "omvendt betalingspligt" eller "reverse charge". Desuden skal formidleren anføre fakturabeløbet i rubrik C på momsangivelsen.
3. Privatperson i et andet EU-land	Inden for EU	Danmark	Formidleren skal beregne dansk moms.
	Uden for EU	Ikke Danmark	Formidleren skal ikke beregne dansk moms, men oplyse fakturabeløbet i rubrik C på momsangivelsen.
4. Privatperson eller momspligtig person uden for EU	Uden for Danmark	Ikke Danmark	Formidleren skal ikke beregne dansk moms, men oplyse fakturabeløbet i rubrik C på momsangivelsen.
	I Danmark	Danmark	Formidleren skal beregne dansk moms.

Eksempel: Salg til en momspligtig køber i et andet EU-land

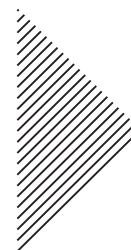
En tysk møbelfabrikant vil gerne ind på det danske marked. En dansk agent får opgaven med at finde danske møbelforretninger, som vil sælge tyskerens møbler. Agenten formidler kontakt mellem en dansk møbelforretning og den tyske fabrikant. Da aftalen mellem fabrikanten og forretningen er indgået, udbetaler fabrikanten provision til agenten. Leveringsstedet for formidlingsydelsen er ikke Danmark, og agenten skal ikke beregne dansk moms.

Køb af bestemte formidlingsydelse

Hvis du i udlandet køber en ydelse, der er omfattet af reglerne i dette afsnit, afhænger leveringsstedet af flere forhold:

- Hvem er sælgeren af formidlingsydelsen?
- Hvem er køberen af formidlingsydelsen?
- Hvor benyttes/udnyttes formidlingsydelsen faktisk?

En formidlingsydelse benyttes eller udnyttes normalt det sted, hvor den primært er tiltænkt anvendt.

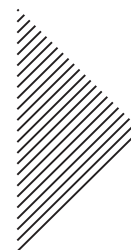

Når du køber formidlingsydelser, skal du skelne mellem følgende situationer:

Køb af bestemte formidlingsydelser				
Hvem er sælgeren af formidlingsydelsen?	Hvem er køberen af formidlingsydelsen?	Hvor benyttes/udnyttes ydelsen faktisk?	Hvor er leveringsstedet?	Hvem skal beregne moms?
1. En virksomhed i Danmark	Privatperson eller momspligtig person i Danmark	Inden for EU	Danmark	Formidleren skal beregne dansk moms.
		Uden for EU	Ikke Danmark	Formidleren skal ikke beregne dansk moms, men oplyse fakturabeløbet i rubrik C på momsangivelsen. Køberen skal ikke beregne dansk moms.
2. En virksomhed i et andet EU-land	Momspligtig person i Danmark	Inden for EU	Danmark	Køberen skal beregne 25 pct. dansk moms af fakturaværdien. På momsangivelsen skal køberen notere momsbeløbet i rubrikken "Moms af varekøb mv. i udlandet". Hvis virksomheden har fradrag for momsen af købet, skal momsen også medregnes under rubrikken "Købsmoms". Du kan læse mere i kapitlet "Sådan betaler du momsen".
		Uden for EU	Ikke Danmark	Hverken køberen eller formidleren skal beregne dansk moms.
	Privatperson i Danmark	Alle steder	Ikke Danmark	Hverken køberen eller formidleren skal beregne dansk moms.
3. En virksomhed uden for EU	Momspligtig person i Danmark	Danmark	Danmark	Køberen skal beregne 25 pct. dansk moms af fakturaværdien. På momsangivelsen skal køberen notere momsbeløbet i rubrikken "Moms af varekøb mv. i udlandet". Hvis virksomheden har fradrag for momsen af købet, skal momsen også medregnes under rubrikken "Købsmoms". Du kan læse mere i kapitlet "Sådan betaler du momsen".
		Uden for Danmark	Ikke Danmark	Hverken køberen eller formidleren skal beregne dansk moms.
	Privatperson i Danmark	Danmark	Danmark	Formidleren skal momsregistreres i Danmark og opkræve dansk moms.
		Uden for Danmark	Ikke Danmark	Hverken køberen eller formidleren skal beregne dansk moms.

Eksempel: Formidleren er en agent uden for EU, og køberen er en momspligtig person i Danmark

Et dansk firma mangler medarbejdere og beder en norsk agent om at finde egnede personer i Norge. Personerne skal arbejde i Danmark. Den norske agent formidler kontakt mellem firmaet og de norske personer. Det danske firma er køber af formidlingsydelsen. Leveringsstedet er Danmark, og det danske firma skal beregne moms.

Eksempel: Formidleren er uden for EU, og køberen er en privatperson i Danmark

En amerikansk virksomhed formidler ajourføring af software til privatpersoner i Danmark. Den amerikanske virksomhed leverer ikke den elektroniske ydelse, men udelukkende formidlingen af den. Da formidlingsydelsen benyttes i Danmark, er leveringsstedet Danmark, og formidleren skal momsregistreres i Danmark og opkræve dansk moms.

Udlejning af transportmidler

Hvad betragtes som transportmidler?

I dette afsnit kan du læse, hvordan du skal forholde dig, hvis du lejer eller udlejer transportmidler.

Transportmidler er alle genstande, der er konstrueret til transport af personer eller varer over land, til vands eller i luften. Det er uden betydning, om genstanden har egen motor.

Transportmidler kan fx være person- og varebiler, lastbiler, trailere, blokvogne, mobilhomes, cykler, knallerter og motorcykler, skibe, lystbåde, luftpudefartøjer, husbåde og fly.

Derimod betragtes containere ikke som transportmidler, men som løsøregerstande.

Udlejning af transportmidler

Hvis du er etableret her i landet og udlejer transportmidler, afhænger leveringsstedet af, hvor transportmidlet benyttes. Det har ingen betydning, hvem lejeren er. Du skal skelne mellem følgende situationer:

Udlejning af transportmidler		
Hvor benyttes transportmidlet faktisk?	Hvor er leveringsstedet?	Hvem skal beregne moms?
1. Inden for EU	Danmark	Udlejeren skal beregne dansk moms.
2. Uden for EU	Ikke Danmark	Udlejeren skal ikke beregne dansk moms.

Eksempel: Transportmidlet benyttes inden for EU

En dansk virksomhed udlejer en personbil til en tysk virksomhed. Den tyske virksomhed skal benytte bilen i Tyskland. Da bilen benyttes inden for EU, er leveringsstedet Danmark, og den danske udlejer skal opkræve dansk moms.

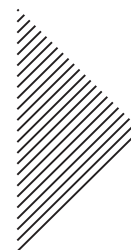
Eksempel: Transportmidlet benyttes uden for EU

En dansk virksomhed udlejer en båd til en virksomhed, der er momsregistreret i Sverige. Båden skal primært benyttes i Norge, og i mindre omfang i Sverige. Leveringsstedet er ikke Danmark, da båden primært benyttes uden for EU. Udlejer skal ikke beregne dansk moms.

Leje af transportmidler

Hvis du lejer transportmidler, afhænger leveringsstedet af flere forhold:

- Hvem er udlejeren?
- Hvem er lejeren?
- Hvor benyttes transportmidlet faktisk?

Du skal skelne mellem følgende situationer:

Leje af transportmidler				
Hvem er udlejer?	Hvem er lejer?	Hvor benyttes transportmidlet faktisk?	Hvor er leveringsstedet?	Hvem skal beregne moms?
1. En virksomhed i Danmark	Privatperson eller momspligtig person i Danmark	Inden for EU	Danmark	Udlejeren skal beregne dansk moms.
		Uden for EU	Ikke Danmark	Udlejeren skal ikke beregne dansk moms, men oplyse fakturabeløbet i rubrik C på momsangivelsen. Lejeren skal ikke beregne dansk moms
2. En virksomhed i et andet EU-land	Privatperson eller momspligtig person i Danmark	Alle steder	Ikke Danmark	Hverken lejer eller udlejer skal beregne dansk moms.
3. En virksomhed uden for EU	Momspligtig person i Danmark	Danmark	Danmark	Lejeren skal beregne 25 pct. dansk moms af fakturaværdien. På momsangivelsen skal lejer notere momsbeløbet i rubrikken "Moms af varekøb mv. i udlandet". Hvis virksomheden har fradrag for momsen af købet, skal momsen også medregnes under rubrikken "Købsmoms". Du kan læse mere i kapitlet "Sådan betaler du momsen".
		Uden for Danmark	Ikke Danmark	Hverken lejer eller udlejer skal beregne dansk moms.
	Privatperson i Danmark	Alle steder	Ikke Danmark	Hverken lejer eller udlejer skal beregne dansk moms.

Eksempel: Udlejer er en virksomhed uden for EU, og lejer er en privatperson i Danmark

En dansk privatperson leaser en bil af et norsk udlejningsfirma. Bilen skal benyttes i Danmark. Da udlejer ikke er etableret i Danmark, og lejer ikke er en momspligtig person, beregnes der ikke dansk moms.

Eksempel: Udlejer er uden for EU, og lejer er en momspligtig person i Danmark

Et dansk busselskab leaser en bus af et norsk firma. Busselskabet anvender bussen både til turistikørsel og rutekørsel i Danmark. Leveringsstedet er Danmark, da transportmidlet faktisk benyttes i Danmark. Det danske busselskab skal beregne dansk moms af leasingydelsen.

Ydelser der vedrører fast ejendom

Hvad betragtes som ydelser, der vedrører fast ejendom?

I dette afsnit kan du læse om, hvordan du skal forholde dig, hvis du køber eller sælger ydelser, der vedrører fast ejendom.

Til fast ejendom hører ud over selve grunden og bygningerne også træer, avl på roden, hegn, brønde og andre anlæg på grunden eller bygningen.

Ydelser, der vedrører fast ejendom, kan fx være:

- tømrer- og snedkerarbejde
- murerarbejde
- kloakarbejde
- malerarbejde
- elektrikerarbejde
- VVS-arbejde
- rengøring
- boreundersøgelser
- udlejning af fast ejendom.

Det kan også være ydelser fra:

- ejendomsmæglere
- ejendomshandlere
- sagkyndige
- arkitekter og tilsynsførende (dog kun ydelser der vedrører forberedelse og samordning af byggearbejder)
- advokater (dog kun ydelser der er knyttet direkte til en bestemt fast ejendom, fx ydelser i tilknytning til projekteringsydelser).

Køb og salg af ydelser der vedrører fast ejendom

Leveringsstedet for ydelser, der vedrører fast ejendom, er det sted, hvor den faste ejendom ligger. Det har ingen betydning, hvor sælgeren og køberen af ydelsen bor.

Du skal skelne mellem følgende situationer:

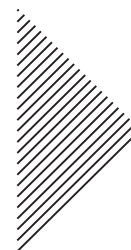
Køb og salg af ydelser der vedrører fast ejendom		
Hvor ligger ejendommen?	Hvor er leveringsstedet?	Hvem skal beregne moms?
1. I Danmark	Danmark	Sælgeren skal beregne dansk moms.
2. I udlandet	Ikke Danmark	Sælgeren skal ikke beregne dansk moms. Sælgeren skal undersøge, om han skal momsregistreres i det land, hvor ejendommen er beliggende. Desuden skal sælgeren oplyse fakturabeløbet i rubrik C på momsangivelsen. Køberen skal ikke beregne dansk moms.

Eksempel: Ejendommen ligger i udlandet

En dansk virksomhed er hovedentreprenør på et byggeri i Sverige. Et dansk tømrerfirma har underentreprisen på tømrerarbejdet. Leveringsstedet for tømrerarbejdet er Sverige, da den faste ejendom ligger i Sverige. Det danske tømrerfirma skal ikke beregne dansk moms af tømrerarbejdet, men skal undersøge hos myndighederne i Sverige, om virksomheden skal betale svensk moms.

Kunst, kultur, sport, underholdning, undervisning og videnskab

I dette afsnit kan du læse, hvordan du skal forholde dig, hvis du køber eller sælger ydelser

inden for kunst og kultur, sport, underholdning, undervisning, videnskab o.l.

Arrangementer og andre ydelser i forbindelse med den slags aktiviteter er også omfattet af reglerne i dette afsnit.

Dette afsnit handler kun om momspligtige ydelser. Du skal være opmærksom på, at mange ydelser inden for kunst, kultur, sport, underholdning, undervisning, videnskab o.l. er momsfrie. I vejledningen På vej mod egen virksomhed kan du læse mere om, hvilke ydelser der er fritaget for moms i Danmark.

Om den ydelse, du sælger, er momspligtig eller ej, afhænger af, hvor leveringsstedet for ydelsen er. Det er nemlig momsreglerne i det land, hvor leveringsstedet ligger, der afgør, om du skal opkræve moms. Derfor er det nødvendigt, at du bestemmer leveringsstedet.

Som udgangspunkt er de ydelser, der er momsfrie i Danmark, også momsfrie i andre EU-lande. I enkelte tilfælde kan de dog være momspligtige i det andet EU-land. Hvis du leverer eller formidler en ydelse i et andet EU-land, bør du henvende dig til skattemyndighederne i landet og undersøge, om ydelsen er momsfri eller momspligtig.

Hvad betragtes som kunst og kultur?

Ydelser inden for kunst og kultur omfatter arrangementer som fx kunstudstillinger og kunstgallerier.

Hvad betragtes som underholdning?

Reglerne i dette afsnit gælder for underholdning, der består i opvisning over for et publikum, fx ballet, dans, teater, pop- og rockkoncerter. Underholdning, der ikke består i opvisning over for et publikum, er ikke omfattet af reglerne i dette afsnit. Det gælder fx spil på internettet.

Hvad betragtes som videnskab?

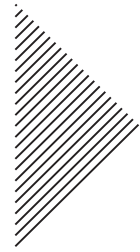
Videnskab er aktiviteter, der ved hjælp af udforskning af materialer e.l. skaber en ny viden. Det kan fx være videnskabelig udforskning af mineraler eller sociologiske faktorer. Det kan også være videnskabelige forelæsninger. Egentlig rådgivning er ikke omfattet af reglerne i dette afsnit.

Køb og salg af kunst, kultur, sport, underholdning, undervisning og videnskab

For alle ydelser inden for kunst og kultur, sport, underholdning, undervisning, videnskab o.l. gælder, at leveringsstedet er det land, hvor ydelsen rent faktisk bliver udført.

Det er uden betydning, hvem køberen er, og hvor køberen er etableret.

Køb og salg af kunst, kultur, sport, underholdning, undervisning og videnskab		
Hvor bliver ydelsen faktisk udført?	Hvor er leveringsstedet?	Hvem skal beregne moms?
1. I Danmark	Danmark	Sælgeren skal beregne dansk moms.
2. I udlandet	Ikke Danmark	Sælgeren skal ikke beregne dansk moms. Sælgeren skal undersøge, om han skal momsregistreres i det land, hvor ydelsen faktisk udføres. Desuden skal sælgeren oplyse fakturabeløbet i rubrik C på momsangivelsen. Køberen skal ikke beregne dansk moms.

Eksempel: Ydelsen bliver udført i udlandet

Et dansk orkester tager til England for at give en koncert. Arrangøren sælger billetter både i England og i Danmark.

Leveringsstedet er England, da ydelsen (koncerten) udføres der. Arrangøren skal opkræve engelsk moms af billetterne.

Eksempel: Ydelsen bliver udført i udlandet

En tysk kursusvirksomhed sælger et kursus i "forretningstysk" til en dansk virksomhed. Den danske virksomhed sender en medarbejder til Tyskland på kursus. Da kurset finder sted i Tyskland, er leveringsstedet Tyskland, og den tyske kursusvirksomhed skal opkræve tysk moms.

Hvis kurset derimod finder sted i Danmark, er leveringsstedet Danmark, og den tyske virksomhed skal momsregistreres i Danmark og opkræve dansk moms.

Eksempel: Ydelsen bliver udført i Danmark og i udlandet

En læge fra Italien rejser rundt i Europa med et foredrag om etik inden for lægegerningen. Billetter til foredragene sælges gennem forskellige foreninger.

Leveringsstedet for foredragsydelsen er det land, hvor det enkelte foredrag afholdes. For foredrag i Danmark, er leveringsstedet Danmark, og der skal opkræves dansk moms af billetterne.

Sagkyndig vurdering af løsøre**Hvad betragtes som vurderingsydelse?**

I dette afsnit kan du læse om, hvordan du skal forholde dig, hvis du køber eller sælger sagkyndig vurdering af alle former for løsørengstande.

Vurderingsydelser er vurdering, der udføres af fagfolk, som er specielt kyndige på et bestemt område.

Det kan fx være:

- bygningsinspektører
- syns- og skøns mænd
- skadestaksatorer
- landinspektører
- vurderingsmænd
- andre eksperter der vurderer løsørengstande, fx i forbindelse med forsikrings sager.

Salg af vurderingsydelser

Hvis du som dansk virksomhed sælger vurderingsydelser, afhænger leveringsstedet af flere forhold:

- Hvem er køberen?
- Hvor udføres ydelsen?
- Hvad sker der med genstanden efter vurderingen?

Du skal skelne mellem følgende situationer:

Salg af vurderingsydelse				
Hvem er køberen?	Hvor udføres ydelsen?	Hvad sker der med genstanden efter vurderingen?	Hvor er leveringsstedet?	Hvem skal beregne moms?
1. Privatperson eller momspligtig person i Danmark	I Danmark	Genstanden bliver i Danmark eller transporteres ud af Danmark	Danmark	Sælgeren skal beregne dansk moms.
2. Privatperson eller momspligtig person i Danmark, som ikke er momsregistreret	I et andet EU-land	Genstanden bliver i EU-landet eller transporteres ud af EU-landet	Ikke Danmark	Hverken sælgeren eller køberen skal beregne dansk moms. Sælgeren skal undersøge, om han skal registreres i det EU-land, hvor vurderingen er sket.
3. Momsregistreret virksomhed i Danmark	I et andet EU-land	Genstanden transporteres ud af det EU-land, hvor vurderingen er sket	Danmark	Sælgeren skal beregne dansk moms.
		Genstanden bliver i det land, hvor vurderingen er sket	Ikke Danmark	Hverken sælgeren eller køberen skal beregne dansk moms. Sælgeren skal undersøge, om han skal registreres i det EU-land, hvor vurderingen er sket.
4. Momsregistreret virksomhed i et andet EU-land	I Danmark	Genstanden transporteres ud af Danmark	Ikke Danmark	Sælgeren skal ikke beregne dansk moms. På fakturaen skal sælgeren notere, at der er tale om "omvendt betalingspligt" eller "reverse charge". Desuden skal sælgeren anføre faktura-beløbet i rubrik C på momsangivelsen.
		Genstanden bliver i Danmark	Danmark	Sælgeren skal beregne dansk moms. Køberen kan på visse betingelser søge om at få momsen godtgjort i Danmark. Du kan læse mere i vejledningen "Momsrefusion til udenlandske virksomheder".
5. Privatperson eller momspligtig person i et andet EU-land, der ikke er momsregistreret	I Danmark	Genstanden bliver i Danmark eller transporteres ud af Danmark	Danmark	Sælgeren skal beregne dansk moms.

6. Privatperson eller momspligtig person i eller uden for EU	Uden for EU	Ingen betydning	Ikke Danmark	Hverken sælgeren eller køberen skal beregne dansk moms. Sælgeren skal undersøge, om han skal registreres i det land, hvor vurderingen er sket.
7. Privatperson eller momspligtig person uden for EU	I Danmark	Genstanden bliver i Danmark eller transporteres ud af Danmark	Danmark	Sælgeren skal beregne dansk moms. Køberen kan, hvis der er tale om en momspligtig person, på visse betingelser søge om at få momsen godtgjort i Danmark. Du kan læse mere i vejledningen "Momsrefusion til udenlandske virksomheder".
	I et andet EU-land	Genstanden bliver i EU-landet eller transporteres ud af EU-landet	Ikke Danmark	Hverken sælgeren eller køberen skal beregne dansk moms. Sælgeren skal undersøge, om han skal registreres i det EU-land, hvor vurderingen er sket.

Eksempel: En virksomhed i et EU-land får vurderet løsøre i Danmark

En dansk virksomhed modtager nogle møbler fra en svensk momsregistreret virksomhed. Møblerne skal vurderes i Danmark. Efter vurderingen bliver møblerne sendt til Tyskland.

Vurderingen udføres i Danmark, og derfor ville leveringsstedet som udgangspunkt være her. Men leveringsstedet er Sverige, fordi vurderingen sker for en virksomhed, der er momsregistreret i EU (Sverige), og fordi møblerne efter vurderingen forlader det land i EU, hvor vurderingen er sket (Danmark). Det betyder, at hverken køber eller sælger skal beregne dansk moms.

Eksempel: En momsregistreret virksomhed i Danmark får vurderet løsøre i et andet EU-land

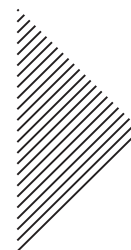
En dansk momsregistreret virksomhed tager til Sverige for at vurdere nogle antikke vaser. Vurderingen sker for en virksomhed, der er momsregistreret i Danmark. Efter vurderingen sendes vaserne til Norge.

Vurderingen udføres i Sverige, og leveringsstedet ville derfor som udgangspunkt være der. Men leveringsstedet er Danmark, fordi køberen er en virksomhed, der er momsregistreret i Danmark, og fordi vaserne efter vurderingen forlader det land, hvor vurderingen er sket. Det betyder, at sælgeren af vurderingsydelsen skal beregne dansk moms.

Køb af vurderingsydelser

Hvis du køber vurderingsydelser i udlandet, afhænger leveringsstedet af flere forhold:

- Hvem er køberen?
- Hvor udføres ydelsen?
- Hvad sker der med genstanden efter vurderingen?

Når du køber vurderingsydelser, skal du skelne mellem følgende situationer:

Køb af vurderingsydelser					
Hvem er køberen?	Hvor udføres ydelsen?	Hvem er sælgeren?	Hvad sker der med genstanden efter vurderingen?	Hvor er leveringsstedet?	Hvem skal beregne moms?
1. Privatperson eller momspligtig person i Danmark	I Danmark	En dansk eller udenlandsk virksomhed	Genstanden bliver i Danmark	Danmark	Sælgeren skal beregne dansk moms.
	Uden for EU	Uden betydning	Uden betydning	Ikke Danmark	Hverken køber eller sælger skal beregne dansk moms.
2. Privatperson eller virksomhed i Danmark, der ikke er momsregistreret	I et andet EU-land	Uden betydning	Uden betydning	Ikke Danmark	Hverken sælgeren eller køberen skal beregne dansk moms. Sælgeren skal undersøge, om han skal registreres i det EU-land, hvor vurderingen er sket.
3. Momsregistreret virksomhed i Danmark	I et andet EU-land	Uden betydning	Genstanden bliver i det land, hvor vurderingen er sket	Ikke Danmark	Hverken sælgeren eller køberen skal beregne dansk moms. Køberen kan undersøge om han kan få momsen tilbagebetalt i det land, hvor vurderingen er udført.
	I et andet EU-land	En virksomhed i Danmark	Genstanden transporteres ud af det EU-land, hvor vurderingen er sket	Danmark	Sælgeren skal beregne dansk moms.
	I et andet EU-land	En virksomhed i et andet EU-land	Genstanden transporteres ud af det EU-land, hvor vurderingen er sket	Danmark	Køberen skal beregne 25 pct. dansk moms af fakturaværdien. På momsangivelsen skal køberen notere momsbeløbet i rubrikken "Moms af varekøb mv. i udlandet". Hvis virksomheden har fradrag for momsen af købet, skal momsen også medregnes under rubrikken "Købsmoms". Du kan læse mere i kapitlet "Sådan betaler du momsen".

Eksempel: En virksomhed i Danmark, der ikke er momsregistreret, køber vurderingsydelser i et andet EU-land

En dansk bank skal have vurderet nogle malerier i Tyskland. Leveringsstedet ikke Danmark, da malerierne befinder sig i Tyskland, og køberen ikke er momsregistreret i Danmark.

Hvis sælgeren er en dansk vurderingsmand, skal han undersøge, om han skal momsregistreres i Tyskland.

Eksempel: En momsregistreret virksomhed i Danmark køber vurderingsydelser i et andet EU-land. Sælgeren er en virksomhed i Danmark

En dansk virksomheds lastbil er forulykket i Tyskland. Virksomheden sender en dansk taksator til Tyskland for at vurdere, om lastbilen kan repareres. Han konstaterer, at lastbilen kan repareres, og derfor bliver den transporteret til Danmark. Leveringsstedet er Danmark, fordi lastbilen transporteres ud af det land, hvor vurderingsydelsen finder sted, og fordi vurderingen sker for en dansk momsregistreret virksomhed. Sælgeren skal beregne dansk moms.

Eksempel: En momsregistreret virksomhed i Danmark køber vurderingsydelser i et andet EU-land. Sælgeren er en virksomhed i et andet EU-land

En dansk skoforretning skal have vurderet kvaliteten af nogle italienske sko. Vurderingen af skoene foregår i Italien, og bagefter bliver skoene transporteret til Tyskland eller Danmark. Leveringsstedet er Danmark, fordi køberen er momsregistreret i Danmark, og fordi skoene forlader det land, hvor vurderingen er foretaget. Det er den danske skoforretning, der skal beregne moms af vurderingsydelsen.

Arbejde udført på løsøre

Hvad betragtes som arbejde på løsøre?

I dette afsnit kan du læse om, hvordan du skal forholde dig, hvis du køber eller sælger arbejde udført på løsøregenstande, herunder transportmidler.

Arbejde udført på løsøregenstande kan fx være:

- forandringer
- reparation
- kalibrering
- justering
- rengøring
- lakering
- maling
- polering
- slibning
- imprægnering
- servicering
- lønforarbejdning.

Installation og montering er også arbejde på løsøre, medmindre installationen eller monteringen er en del af et varesalg. Hvis installationen eller monteringen er en del af et varesalg til et andet EU-land, bør du læse vejledningen Moms ved EU-varehandel.

Hvis der indgår varer i leveringen af ydelsen til et andet EU-land (fx ved reparationsarbejde), skal varen behandles som "overførsel af varer". Læs mere i vejledningen Moms ved EU-varehandel.

Salg af arbejde på løsøre

Leveringsstedet for arbejde udført på løsøre er det land, hvor ydelsen rent faktisk bliver udført. I visse tilfælde er leveringsstedet dog køberens land.

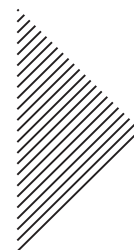

Hvis du som dansk virksomhed udfører arbejde på løsøregenstande, skal du derfor være opmærksom på følgende:

- Hvem er køberen?
- Hvor udføres ydelsen?
- Hvad sker der med varen, når arbejdet er udført?

Du skal skelne mellem følgende situationer:

Salg af arbejde på løsøre				
Hvem er køberen?	Hvor udføres ydelsen?	Hvad sker der med varen efterfølgende?	Hvor er leveringsstedet?	Hvem skal beregne moms?
1. Privatperson eller momspligtig person i Danmark	I Danmark	Genstanden bliver i Danmark eller transporteres ud af Danmark	Danmark	Sælgeren skal beregne dansk moms. Hvis varen efter behandlingen bliver transporteret til et land uden for EU af virksomheden eller en køber i udlandet, er momssatsen 0 pct.
2. Privatperson eller momspligtig person i Danmark, der ikke er momsregistreret	I et andet EU-land	Varen bliver i EU-landet eller transporteres ud af EU-landet	Ikke Danmark	Hverken sælgeren eller køberen skal beregne dansk moms. Sælgeren skal undersøge, om han skal registreres i det EU-land, hvor arbejdet er udført.
3. Momsregistreret virksomhed i Danmark	I et andet EU-land	Varen transporteres ud af det EU-land, hvor arbejdet er udført	Danmark	Sælgeren skal beregne dansk moms. Hvis varen efter behandlingen bliver transporteret til et land uden for EU af virksomheden eller en køber i udlandet, er momssatsen 0 pct.
		Varen bliver i det EU-land, hvor arbejdet er udført	Ikke Danmark	Hverken sælgeren eller køberen skal beregne dansk moms. Sælgeren skal undersøge, om han skal registreres i det EU-land, hvor arbejdet er udført.
4. Momsregistreret virksomhed i et andet EU-land	I Danmark	Varen transporteres ud af Danmark	Ikke Danmark	Sælgeren skal ikke beregne dansk moms. På fakturaen skal sælgeren notere, at der er tale om "omvendt betalingspligt" eller "reverse charge". Desuden skal sælgeren anføre fakturabeløbet i rubrik C på momsangivelsen.
		Varen bliver i Danmark	Danmark	Sælgeren skal beregne dansk moms. Køberen kan på visse betingelser søge om at få momsen godtgjort i Danmark. Du kan læse mere i vejledningen "Momsrefusion til udenlandske virksomheder".

5. Privatperson eller momspligtig person i et andet EU-land, der ikke er momsregistreret	I Danmark	Varen bliver i Danmark eller transporteres ud af Danmark	Danmark	Sælgeren skal beregne dansk moms. Hvis varen efter behandlingen bliver transporteret til et land uden for EU af virksomheden eller en køber i udlandet, er momssatsen 0 pct.
6. Privatperson eller momspligtig person i eller uden for EU	Uden for EU	Uden betydning	Ikke Danmark	Hverken sælgeren eller køberen skal beregne dansk moms. Sælgeren skal undersøge, om han skal registreres i det land, hvor arbejdet er udført.
7. Privatperson eller momspligtig person uden for EU	I Danmark	Varen bliver i Danmark eller transporteres ud af Danmark	Danmark	Sælgeren skal beregne dansk moms. Hvis varen efter behandlingen bliver transporteret til et land uden for EU af virksomheden eller en køber i udlandet, er momssatsen 0 pct.
	I et andet EU-land	Varen bliver i EU-landet eller transporteres ud af EU-landet	Ikke Danmark	Hverken sælgeren eller køberen skal beregne dansk moms. Sælgeren skal undersøge, om han skal registreres i det EU-land, hvor arbejdet er udført.

Eksempel: En dansk virksomhed udfører ydelsen i et andet EU-land for en momsregistreret virksomhed i Danmark

En dansk virksomhed tager til Belgien for at reparere en container. Køberen af ydelsen er en virksomhed, der er momsregistreret i Danmark. Efter reparationen forlader containeren Belgien.

Arbejdet udføres i Belgien, og derfor ville leveringsstedet normalt være der. Men i dette tilfælde er leveringsstedet Danmark, fordi køberen er en virksomhed, der er momsregistreret i Danmark, og fordi containeren forlader det land, hvor arbejdet er udført. Den danske reparatør skal beregne dansk moms.

Eksempel: En dansk virksomhed udfører ydelsen i Danmark for en momsregistreret virksomhed i et andet EU-land

En tysk momsregistreret virksomhed sender en båd på værft i Danmark. I Danmark bliver båden repareret, og derefter forlader båden Danmark.

Arbejdet udføres i Danmark, og leveringsstedet ville derfor normalt være her. Men i dette tilfælde er leveringsstedet Tyskland, fordi køberen er momsregistreret i Tyskland, og fordi båden forlader det land, hvor arbejdet er udført. Det betyder, at der ikke skal beregnes moms i Danmark.

Køb af arbejde på løsøre

Hvis du køber arbejdsydelser udført på løsøre, afhænger leveringsstedet af flere forhold:

- Hvem er køberen?
- Hvor udføres ydelsen?
- Hvad sker der med varen, når arbejdet er udført?

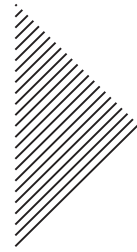

Når du køber arbejde på løsøre, skal du skelne mellem følgende situationer:

Køb af arbejde på løsøre					
Hvem er køberen?	Hvor udføres ydelsen?	Hvem er sælgeren?	Hvad sker der med varen efterfølgende?	Hvor er leveringsstedet?	Hvem skal beregne moms?
1. Privatperson eller momspligtig person i Danmark	I Danmark	En dansk eller udenlandsk virksomhed	Uden betydning	Danmark	Sælgeren skal beregne dansk moms. Hvis varen efter behandlingen bliver transporteret til et land uden for EU af sælgeren eller køberen i udlandet, er momssatsen 0 pct.
	Uden for EU	Uden betydning	Uden betydning	Ikke Danmark	Hverken køber eller sælger skal beregne dansk moms.
2. Privatperson eller virksomhed i Danmark, der ikke er momsregistreret	I udlandet	Uden betydning	Uden betydning	Ikke Danmark	Hverken sælgeren eller køberen skal beregne dansk moms.
3. Momsregistreret virksomhed i Danmark	I et andet EU-land	En dansk eller udenlandsk virksomhed	Varen bliver i det land, hvor arbejdet er udført	Ikke Danmark	Hverken køberen eller sælgeren skal beregne dansk moms. Køberen kan undersøge, om han kan få momsen tilbagebetalt i det land, hvor arbejdet er udført.
	I et andet EU-land	En virksomhed i Danmark	Genstanden transporteres ud af det EU-land, hvor arbejdet er udført	Danmark	Sælgeren beregner dansk moms. Hvis varen efter behandlingen bliver transporteret til et sted uden for EU af sælgeren, er momssatsen 0 pct. I den slags tilfælde skal sælgeren ikke beregne dansk moms, men anføre fakturabeløbet i rubrik C på momsangivelsen.
	I et andet EU-land	En virksomhed i et andet EU-land	Genstanden transporteres ud af det EU-land, hvor arbejdet er udført	Danmark	Køberen skal beregne 25 pct. dansk moms af fakturaværdien. På momsangivelsen skal køberen notere momsbeløbet i rubrikken "Moms af varekøb mv. i udlandet". Hvis virksomheden har fradrag for momsen af købet, skal momsen også medregnes under rubrikken "Købsmoms". Du kan læse mere i kapitlet "Sådan betaler du momsen". Hvis varen efter behandlingen bliver transporteret til et land uden for EU af sælgeren, er momssatsen 0 pct.

Eksempel: En privatperson køber en ydelse, der udføres i udlandet

En privatperson sender en frakke til reparation hos en skrædder i Sverige. Leveringsstedet er ikke Danmark, fordi ydelsen udføres i Sverige, og det betyder, at hverken køberen eller sælgeren skal beregne dansk moms.

Persontransport

Hvad betragtes som persontransport?

I dette afsnit kan du læse om persontransport. Persontransport er alle former for transport af personer, uanset om transporten sker med fly, bus, taxi eller et andet transportmiddel.

I Danmark er al persontransport momsfri. Det gælder dog ikke turistkørsel og anden buskørsel, der ikke er rutekørsel. Dette afsnit handler kun om den slags buskørsel.

Salg af buskørsel

Leveringsstedet for buskørsel er der, hvor buskørslen finder sted. Når du sælger buskørsel, skal du skelne mellem følgende situationer:

Salg af buskørsel		
Hvor finder buskørslen sted?	Hvor er leveringsstedet?	Hvem skal beregne moms?
1. I Danmark	Danmark	Sælgeren skal beregne dansk moms.
2. I udlandet	Ikke Danmark	Der skal ikke beregnes dansk moms. Sælgeren skal undersøge, om han skal momsregistreres i de lande, bussen kører i.
3. Mellem Danmark og andre lande	Danmark er leveringssted for den del af transporten, der sker i Danmark. Strækningen skal altså opdeles i en indenlandsk del og en udenlandsk del.	Sælgeren skal beregne dansk moms af den del af buskørslen, der sker i Danmark. Sælgeren skal undersøge, om han skal momsregistreres i de andre lande, bussen kører i.

Eksempel:

Du kører en bus med passagerer fra København til Paris og retur. Betalingen for transporten udgør 15.000 kr. inkl. moms.

Bussen har tilbagelagt en strækning på i alt 2.400 km, heraf 400 km i Danmark.

Strækningen i Danmark udgør $400 \text{ km} / 2400 \text{ km} = 1/6$ af den samlede strækning.

Værdien af den indenlandske transport udgør $1/6$ af 15.000 kr. = 2.500 kr. inkl. moms.

Momsen udgør 20 pct. af 2.500 kr. = 500 kr.

Køb af buskørsel

Leveringsstedet for buskørsel er der, hvor buskørslen finder sted. Når du køber buskørsel, skal du skelne mellem følgende situationer:

Køb af buskørsel		
Hvor finder buskørslen sted?	Hvor er leveringsstedet?	Hvem skal beregne moms?
1. I Danmark	Danmark	Sælgeren skal beregne dansk moms.
2. I udlandet	Ikke Danmark	Der skal ikke beregnes dansk moms. Sælgeren skal undersøge, om han skal momsregistreres i de lande, bussen kører i.
3. Mellem Danmark og andre lande	Danmark er leveringssted for den del af transporten, der sker i Danmark. Strækningen skal altså opdeles i en indenlandsk del og en udenlandsk del.	Sælgeren skal beregne dansk moms af den del af buskørslen, der sker i Danmark. Sælgeren skal undersøge, om han skal momsregistreres i de andre lande, bussen kører i.

Turistkørsel med udenlandske

Hvis en udenlandsk turistvognmand kører turistkørsel i Danmark med udenlandsk indregistrerede busser, gælder der særlige bestemmelser. Du kan læse mere om bestemmelserne i vejledningen Moms - udenlandske busser.

Varetransport

I dette afsnit kan du læse om de særlige regler, der gælder, når du køber eller sælger transport af varer. Reglerne for persontransport er beskrevet i det foregående afsnit.

Vigtige begreber

Hvis du køber eller sælger transportydelse, afhænger leveringsstedet af flere forhold:

- Hvor er afgangsstedet?
- Hvor er ankomststedet?
- Hvem er køberen?

Afgangsstedet er der, hvor varen afhentes

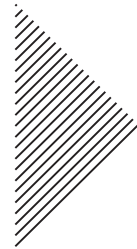
Afgangsstedet er det sted, hvor vognmanden, flyselskabet eller en anden henter varen. Den strækning, som vognmanden tilbagelægger hen til det sted, hvor han henter varen, skal ikke regnes med.

Her er et eksempel på, hvordan du bestemmer afgangsstedet: En virksomhed i England sender en container med skib til Hamborg. En dansk vognmand henter containeren i Hamborg. Afgangsstedet for den transport, som den danske vognmand udfører, er Hamborg, da transporten for vognmanden starter i Hamborg og ikke i England.

Ankomststedet er der, hvor transporten slutter

Ankomststedet er det sted, hvor transporten af varerne faktisk slutter.

Her er et eksempel på, hvordan du bestemmer ankomststedet: En svensk vognmand transporterer et parti varer fra Tyskland til Danmark, hvorefter lastbilen kører "tom" hjem til Sverige. I dette tilfælde er Danmark ankomststed for transportydelsen, da transporten af

varerne slutter i Danmark.

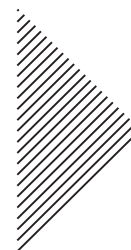
Køb og salg af varetransport

Som udgangspunkt er leveringsstedet for transportydelser dér, hvor transporten udføres.

Der gælder dog særlige regler for transport af varer mellem to EU-lande, dvs. transporter, hvor afgangsstedet og ankomststedet ligger i to forskellige EU-lande.

For den slags transport er hovedreglen, at leveringsstedet er det EU-land, hvor afgangsstedet ligger. Men hvis køberen er momsregistreret i et andet EU-land end afganglandet, flyttes leveringsstedet til køberens land.

Du finder en oversigt over de forskellige situationer i de følgende afsnit.

Afgangssted i Danmark

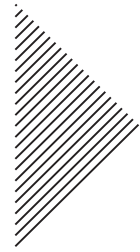
Hvis du køber eller sælger varetransport, og afgangsstedet er Danmark, skal du skelne mellem følgende situationer:

Køb og salg af varetransport med afgangssted i Danmark				
Hvor er afgangsstedet?	Hvor er ankomststedet?	Hvem er køberen?	Hvor er leveringsstedet?	Hvem skal beregne moms?
1. I Danmark	I Danmark	Uden betydning	Danmark	Sælgeren af transportydelsen skal beregne dansk moms.
	I et andet EU-land	En privatperson eller en momspligtig person i Danmark	Danmark	Sælgeren af transportydelsen skal beregne dansk moms.
		En privatperson eller en virksomhed i et andet EU-land, der ikke er momsregistreret	Danmark	Sælgeren af transportydelsen skal beregne dansk moms.
		En momsregistreret virksomhed i et andet EU-land	Ikke Danmark	Sælgeren skal ikke beregne dansk moms. På fakturaen skal sælgeren anføre køberens momsregistreringsnummer og notere, at der er tale om "omvendt betalingspligt" eller "reverse charge". Desuden skal sælgeren anføre fakturabeløbet i rubrik C på momsangivelsen.
2. I Danmark Transporten har direkte tilknytning til en transport af varer mellem to EU-lande	I Danmark	En momsregistreret virksomhed i et andet EU-land	Ikke Danmark	Sælgeren skal ikke beregne dansk moms. På fakturaen skal sælgeren anføre køberens momsregistreringsnummer og notere, at der er tale om "omvendt betalingspligt" eller "reverse charge". Desuden skal sælgeren anføre fakturabeløbet i rubrik C på momsangivelsen.
3. I Danmark Transporten har direkte tilknytning til udførsel af varer fra EU	I et land uden for EU	Uden betydning	Danmark	Sælgeren skal ikke beregne dansk moms, da momssatsen for den slags transporter er 0 pct.

Eksempel: Ankomststedet ligger i et andet EU-land

En dansk vognmand transporterer et vareparti fra Danmark til Italien. Køberen af transportydelsen er en dansk momsregistreret virksomhed. Leveringsstedet er afganglandet, dvs. Danmark, og vognmanden beregner dansk moms.

Hvis køberen derimod er en italiensk momsregistreret virksomhed, er leveringsstedet Italien, og vognmanden skal ikke beregne dansk moms.

Hvis køberen af transportydelsen er en momsregistreret virksomhed i Frankrig, er leveringsstedet Frankrig, og vognmanden skal ikke beregne dansk moms.

Endnu et eksempel: Ankomststedet ligger i et andet EU-land

En dansk speditør træffer aftale med en italiensk momsregistreret virksomhed om transport af nogle varer fra Danmark til Italien. Speditøren har imidlertid ingen ledige biler og hyrer derfor en anden dansk vognmand til at udføre transporten. Leveringsstedet for vognmandens transport er Danmark, og han skal udskrive en faktura med dansk moms til speditøren.

Leveringsstedet for speditørens ydelse er derimod ikke Danmark, da aftageren er momsregistreret i Italien. Det betyder, at speditøren ikke skal opkræve dansk moms, men oplyse italienerens momsnummer på fakturaen og skrive "reverse charge" på fakturaen. Derudover skal han oplyse fakturabeløbet i rubrik C på momsangivelsen.

Eksempel: Ankomststedet ligger i Danmark, transporten har direkte tilknytning til en transport af varer mellem to EU-lande, og køberen er en privatperson i et andet EU-land
En privatperson i Spanien køber en vare i Slagelse. Varen skal sendes fra Slagelse til Spanien. Den spanske person beder en dansk vognmand køre varen fra Slagelse til Københavns Lufthavn. Herefter bliver varen transporteret med fly direkte til Spanien. Transporten fra Slagelse til Københavns Lufthavn er en "ren" dansk transport, men transporten har direkte tilknytning til en transport mellem to EU-lande. Den danske vognmand skal beregne dansk moms af transportydelsen, fordi køberen af transportydelsen ikke er momsregistreret i Spanien.

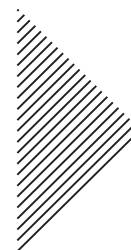
Eksempel: Ankomststedet ligger i Danmark, transporten har direkte tilknytning til en transport af varer mellem to EU-lande, og køberen er en momsregistreret virksomhed i et andet EU-land

En dansk vognmand transporterer nogle varer fra Horsens til Frederikshavn for en svensk momsregistreret virksomhed. I Frederikshavn læsses varerne ombord på et skib til Sverige.

Kørslen mellem Horsens og Frederikshavn er en ren dansk transport, men leveringsstedet er Sverige og ikke Danmark, fordi transporten har direkte tilknytning til en transport mellem to EU-lande (Danmark og Sverige), og fordi køberen er momsregistreret i et andet EU-land (Sverige). Vognmanden skal altså ikke beregne dansk moms.

Afgangssted i et andet EU-land

Når du skal bestemme leveringsstedet for transportydelser med afgangssted i et andet EU-land, skal du være opmærksom på, hvor ankomststedet er, hvem køberen er, og i nogle tilfælde hvem sælgeren er. Du skal skelne mellem følgende situationer:

Køb og salg af varetransport med afgangsted i et andet EU-land					
Hvor er afgangstedet?	Hvor er ankomststedet?	Hvem er køberen?	Hvem er sælgeren?	Hvor er leveringsstedet?	Hvem skal beregne moms?
1. I et EU-land (ikke Danmark)	I et andet EU-land (også Danmark)	En privatperson eller en virksomhed i Danmark, der ikke er momsregistreret	Uden betydning	Ikke Danmark	Sælgeren af transportydelsen skal ikke beregne dansk moms, men undersøge om han skal momsregistreres i afganglandet.
		En momsregistreret virksomhed i Danmark	En vognmand i Danmark	Danmark	Sælgeren af transportydelsen skal beregne dansk moms.
			En vognmand i et andet EU-land	Danmark	Køberen skal beregne 25 pct. dansk moms af fakturaværdien. På momsangivelsen skal køberen notere momsbeløbet i rubrikken "Moms af varekøb mv. i udlandet". Hvis virksomheden har fradrag for momsen af købet, skal momsen også medregnes under rubrikken "Købsmoms". Du kan læse mere i kapitlet "Sådan betaler du momsen".
En momsregistreret virksomhed i et andet EU-land	En dansk virksomhed	Ikke Danmark	Sælgeren skal ikke beregne dansk moms. På fakturaen skal sælgeren anføre køberens momsregistreringsnummer og notere, at der er tale om "omvendt betalingspligt" eller "reverse charge". Desuden skal sælgeren anføre fakturabeløbet i rubrik C på momsangivelsen.		

2. I et EU-land (ikke Danmark) Transporten har direkte tilknytning til transport af varer mellem to EU-lande	I det samme EU-land	En privatperson eller en momspligtig person i Danmark eller et andet EU-land, der ikke er momsregistreret.	Uden betydning	Ikke Danmark	Sælgeren af transportydelsen skal ikke beregne dansk moms, men undersøge om han skal momsregistreres i afganglandet.
		En momsregistreret virksomhed i Danmark	En vognmand i et andet EU-land	Danmark	Køberen skal beregne 25 pct. dansk moms af fakturaværdien. På momsangivelsen skal køberen notere momsbeløbet i rubrikken "Moms af varekøb mv. i udlandet". Hvis virksomheden har fradrag for momsen af købet, skal momsen også medregnes under rubrikken "Købsmoms". Du kan læse mere i kapitlet "Sådan betaler du momsen".
			En vognmand i Danmark	Danmark	Sælgeren af transportydelsen skal beregne dansk moms.

Eksempel: Afgangsstedet er i et EU-land (ikke DK), og ankomststedet er i et andet EU-land (også DK). Køberen er en momsregistreret virksomhed i et andet EU-land

En dansk vognmand skal transportere et vareparti fra Tyskland til Sverige via Danmark. Transporten er bestilt af en svensk momsregistreret virksomhed, der således er køberen af ydelsen. Leveringsstedet er Sverige, og den danske vognmand skal ikke beregne dansk moms.

Eksempel: Afgangsstedet er i et EU-land (ikke DK), og ankomststedet er i det samme EU-land. Transporten har direkte tilknytning til en transport af varer mellem to EU-lande

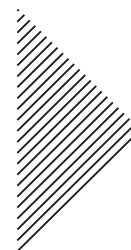
En dansk virksomhed har købt et parti varer i Tyskland. En tysk vognmand fragter varerne fra Flensborg til Hamborg. I Hamborg læsses varerne ombord på et fly til Grækenland. Afgangsstedet og ankomststedet for vognmandens transportydelse er Tyskland, men da køberen af ydelsen er momsregistreret i Danmark, flyttes leveringsstedet til Danmark. Køberen af transportydelsen beregner dansk moms.

Afgangssted i et land uden for EU

Hvis en varetransport starter uden for EU, er afgangsstedet det EU-land, hvor transporten første gang berører EU. Det betyder, at du skal fastlægge leveringsstedet enten efter reglerne i afsnittet Afgangssted i Danmark eller efter reglerne i afsnittet Afgangssted i et andet EU-land.

Hvis fx en vognmand transporterer et parti varer fra Norge til Tyskland via Danmark, er afgangsstedet Danmark, da Norge ikke er et EU-land. I dette tilfælde skal du fastlægge leveringsstedet efter reglerne i afsnittet Afgangssted i Danmark.

Der skal dog ikke beregnes moms, hvis den vare, der indføres, befinder sig under en toldfritagelsesordning. Det gælder fx for varer, der indføres til aktiv forædling, eller varer der indføres midlertidigt. Det kan også være varer, der oplægges i Københavns Frihavn, på frilager eller på toldoplæg.

Hvis bestemmelsesstedet i EU er kendt på det tidspunkt, hvor momspligten indtræder (fortoldningstidspunktet), indgår transportomkostningerne i momsgrundlaget ved indførslen af varen. I den situation skal sælgeren af varetransporten ikke beregne moms.

Leveringsstedet for den del af varetransporten som udføres uden for EU, er ikke i Danmark eller i andre EU-lande.

Formidling af transportydelser i andres navn og for andres regning

I dette afsnit kan du læse om, hvordan du skal forholde dig, når du formidler transportydelser i andres navn og for andres regning. Speditører, der sælger transportydelser i eget navn og for andres regning, er ikke omfattet af reglerne i dette afsnit.

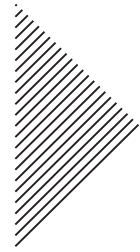
Transport af varer mellem to EU-lande

Hvis du formidler transport af varer mellem to EU-lande i andres navn og for andres regning, skal du fastlægge leveringsstedet efter de samme regler, som gælder for transporten af varen.

Hovedreglen er, at leveringsstedet for formidlingsydelsen er det EU-land, hvor afgangsstedet for varen ligger. Men hvis køberen er momsregistreret i et andet EU-land end afganglandet, flyttes leveringsstedet for formidlingsydelsen til køberens land.

Du skal skelne mellem følgende situationer:

Formidling af transport af varer mellem to EU-lande			
Hvor er afgangsstedet?	Hvem er køberen?	Hvor er leveringsstedet?	Hvem skal beregne moms?
1. I Danmark	En privatperson eller en virksomhed i Danmark eller en virksomhed i et andet EU-land, der ikke er momsregistreret	Danmark	Formidleren skal beregne dansk moms.
	En momsregistreret virksomhed i et andet EU-land	Det land, hvor køberen er momsregistreret	Formidleren skal ikke beregne dansk moms. På fakturaen skal formidleren anføre køberens momsregistreringsnummer og notere, at der er tale om "omvendt betalingspligt" eller "reverse charge". Desuden skal formidleren anføre fakturabeløbet i rubrik C på momsangivelsen.

2. I et andet EU-land	En privatperson eller en virksomhed, der ikke er momsregistreret	Det EU-land, hvor afgangsstedet ligger	Hverken køberen eller formidleren skal beregne dansk moms.
	En virksomhed, der er momsregistreret i Danmark	Danmark	Hvis formidleren er etableret i Danmark, skal formidleren beregne dansk moms. Hvis formidleren ikke er etableret i Danmark, skal køberen beregne dansk moms. På momsangivelsen skal køberen notere momsbeløbet i rubrikken "Moms af varekøb mv. i udlandet". Hvis virksomheden har fradrag for momsen af købet, skal momsen også medregnes under rubrikken "Købsmoms". Du kan læse mere i kapitlet "Sådan betaler du momsen".
	En virksomhed der er momsregistreret i et andet EU-land (ikke Danmark) end afganglandet	Det land, hvor køberen er momsregistreret	Der skal ikke beregnes dansk moms.

Eksempel: Afgangsstedet er Danmark, og køberen er en momsregistreret virksomhed i et andet EU-land

En tysk momsregistreret virksomhed skal have fragtet nogle varer fra Danmark til Tyskland. En dansk agent formidler kontakten til en dansk vognmand. Afgangsstedet for transporten er Danmark, men da køberen af formidlingsydelsen er den tyske virksomhed, flyttes leveringsstedet til Tyskland. Det betyder, at den danske agent ikke skal beregne dansk moms.

Eksempel: Afgangsstedet er i et andet EU-land, og køberen er en momsregistreret virksomhed i Danmark

En dansk møbelhandler har købt nogle møbler i Sverige, som skal fragtes til Danmark. En svensk agent formidler kontakt til en svensk vognmand. Afgangsstedet for transporten er Sverige, men da køberen af formidlingsydelsen (den danske møbelhandler) er momsregistreret i Danmark, flyttes leveringsstedet til Danmark. Det betyder, at den danske møbelhandler skal beregne dansk moms af formidlingsydelsen.

Andre transportydelser inden for EU

Hvis du i andres navn og for andres regning formidler transportydelser inden for EU, som ikke er transport af varer mellem to EU-lande, skal du skelne mellem følgende situationer:

Formidling af andre transportydelser inden for EU			
Hvilken ydelse formidler du?	Hvem er køberen?	Hvor er leveringsstedet?	Hvem skal beregne moms?
1. Transport af varer i Danmark	En privatperson eller en virksomhed i Danmark eller en privatperson eller en ikke-momsregistreret virksomhed i et andet EU-land	Danmark	Formidleren skal beregne dansk moms.
	En momsregistreret virksomhed i et andet EU-land	Det land, hvor køberen er momsregistreret	Formidleren skal ikke beregne dansk moms. På fakturaen skal formidleren anføre køberens momsregistreringsnummer og notere, at der er tale om "omvendt betalingspligt" eller "reverse charge". Desuden skal formidleren anføre fakturabeløbet i rubrik C på momsangivelsen.
2. Transport af varer i et andet EU-land	En virksomhed, der er momsregistreret i Danmark	Danmark	Hvis formidleren er etableret i Danmark, beregner formidleren dansk moms. Hvis formidleren ikke er etableret i Danmark, skal køberen beregne dansk moms. På momsangivelsen skal køberen notere momsbeløbet i rubrikken "Moms af varekøb mv. i udlandet". Hvis virksomheden har fradrag for momsen af købet, skal momsen også medregnes under rubrikken "Købsmoms". Du kan læse mere i kapitlet "Sådan betaler du momsen".
	En privatperson eller en virksomhed i Danmark, der ikke er momsregistreret	Ikke Danmark	Hverken formidleren eller køberen skal beregne dansk moms. Formidleren skal undersøge, om han skal momsregistreres i det land, hvor transporten udføres.

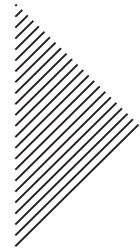
Eksempel: Transport af varer i et andet EU-land

En dansk momsregistreret virksomhed beder en agent i Tyskland finde en vognmand, som kan transportere nogle varer fra Hamborg til München. Transporten foregår i Tyskland, men da køberen af formidlingsydelsen er momsregistreret i Danmark, flyttes leveringsstedet til Danmark. Det betyder, at den danske virksomhed skal beregne dansk moms af formidlingsydelsen.

Transportydelser knyttet til udførsel af varer til steder uden for EU

Hvis du formidler transportydelser i andres navn og for andres regning, der er direkte knyttet til udførsel af varer til steder uden for EU, er leveringsstedet Danmark. Du skal dog ikke beregne moms, da momssatsen for den slags ydelser er 0 pct. Du skal oplyse fakturabeløbet i rubrik C på momsangivelsen.

Reglerne gælder fx, hvis en dansk virksomhed har solgt nogle varer til Norge, og virksomheden kontakter en agent, som skal finde en vognmand, der kan køre varerne til Norge. I det tilfælde er agentens formidlingsydelse direkte knyttet til udførsel af varerne, og derfor skal han ikke beregne moms af fakturabeløbet.

Transportydelser knyttet til indførsel af toldfritagede varer fra steder uden for EU

Hvis du i andres navn og for andres regning formidler transportydelser, der er direkte knyttet til indførsel af varer fra steder uden for EU, er leveringsstedet Danmark. Du skal ikke beregne moms, hvis varerne er indført til aktiv forædling, er indført midlertidigt, er indført til oplæggelse i Københavns Frihavn, på frilager eller på toldoplæg. Momssatsen for den slags ydelser er nemlig 0 pct. Du skal dog huske at oplyse fakturabeløbet i rubrik C på momsangivelsen.

Transportydelser uden for EU

Hvis du formidler transportydelser i andres navn og for andres regning, og hvis transporten foregår uden for EU, er leveringsstedet Danmark. Du skal dog ikke beregne moms, da momssatsen er 0 pct., men du skal oplyse fakturabeløbet i rubrik C på momsangivelsen.

Ydelser knyttet til transport**Hvad betragtes som ydelser knyttet til transport?**

I dette afsnit kan du læse om, hvordan du skal forholde dig, hvis du køber eller sælger ydelser, der er knyttet til transport af varer.

En ydelse er knyttet til transport af varer, når den er en naturlig del af den fysiske udførelse af en transport, og når den står i direkte forbindelse med transporten.

Typiske eksempler på ydelser, der er knyttet til transport af varer, er lastning, losning, om-ladning og pakning.

Køb og salg af ydelser

Som udgangspunkt er leveringsstedet for ydelser, der knytter sig til transport af varer, det sted, hvor ydelserne udføres.

Det samme gælder for ydelser, der knytter sig til transport af varer mellem to EU-lande, dvs. transporter, hvor afgangsstedet (afhentningsstedet) og ankomststedet (der hvor transporten slutter) ligger i to forskellige EU-lande.

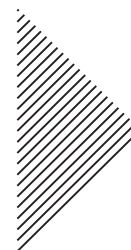

Men hvis køberen af en ydelse knyttet til en transport af varer mellem to EU-lande er momsregistreret i et andet EU-land end det land, hvor du udfører ydelsen, er leveringsstedet køberens land.

Hvis du her i landet udfører ydelser som lastning, losning, omladning o.l., der er knyttet til transport af varer til et land uden for EU, betragtes ydelsen som en del af den samlede transport og dermed som en transportydelse til et land uden for EU. Leveringsstedet er Danmark, men du skal ikke beregne moms, fordi momssatsen for den slags transporter er 0 pct. Du har dog fradrag for momsen på indkøb til brug for den slags ydelser.

Du skal heller ikke beregne moms, hvis du her i landet udfører ydelser i direkte tilknytning til indførsel af varer, der befinder sig under en ordning for toldfritagelse. Det gælder fx for varer, der indføres til aktiv forædling, eller varer der indføres midlertidigt. Det kan også være varer, der oplægges i Københavns Frihavn, på frilager eller på toldoplag.

Køb og salg af ydelser knyttet til transport				
Hvor udføres ydelsen?	Hvor foregår transporten af varerne?	Hvem er køberen?	Hvor er leveringsstedet?	Hvem skal beregne moms?
1. I Danmark	Kun i Danmark	Uden betydning	Danmark	Sælgeren af ydelsen skal beregne dansk moms.
	Transporten har afgang og ankomst i to forskellige EU-lande	En privatperson eller en momspligtig person i Danmark	Danmark	Sælgeren af ydelsen skal beregne dansk moms.
		En privatperson eller en virksomhed i et andet EU-land, der ikke er momsregistreret	Danmark	Sælgeren af ydelsen skal beregne dansk moms.
		En momsregistreret virksomhed i et andet EU-land	Ikke Danmark	Sælgeren skal ikke beregne dansk moms. På fakturaen skal sælgeren anføre køberens momsregistreringsnummer og notere, at der er tale om "omvendt betalingspligt" eller "reverse charge". Desuden skal sælgeren anføre fakturabeløb i rubrik C på momsangivelsen.
2. I Danmark Ydelsen er direkte knyttet til udførsel af varer til steder uden for EU	Uden betydning	Uden betydning	Danmark	Sælgeren af ydelsen skal ikke beregne moms, da momssatsen for den slags ydelser er 0 pct. Sælgeren skal oplyse fakturabeløb i rubrik C på momsangivelsen.

3. I Danmark Ydelsen er direkte knyttet til indførsel af varer fra lande uden for EU	Uden betydning	En privatperson eller en afgiftspligtig person i Danmark eller en virksomhed i et andet EU-land, der ikke er momsregistreret	Danmark	Hvis varen er omfattet af en toldfritagelsesordning, skal sælgeren af ydelsen ikke beregne moms, da momssatsen for den slags ydelser er 0 pct. Sælgeren skal oplyse fakturabeløbet i rubrik C på momsangivelsen. Hvis varen ikke er omfattet af en toldfritagelsesordning, skal sælgeren betale dansk moms.
4. I et andet EU-land	Kun i det andet EU-land	En privatperson eller en momspligtig person i Danmark	Ikke Danmark	Der skal ikke beregnes dansk moms. Hvis sælgeren er en dansk virksomhed, skal han undersøge, om han skal momsregistreres i det land, hvor ydelsen udføres.
	Transporten har afgang og ankomst i to forskellige EU-lande	En momsregistreret virksomhed i Danmark	Danmark	Hvis sælgeren er etableret i Danmark, skal han beregne dansk moms. Hvis sælgeren ikke er etableret i Danmark, skal køberen beregne 25 pct. dansk moms af fakturaværdien. På momsangivelsen skal køberen notere momsbeløbet i rubrikken "Moms af varekøb mv. i udlandet". Hvis virksomheden har fradrag for momsen af købet, skal momsen også medregnes under rubrikken "Købsmoms". Du kan læse mere i kapitlet "Sådan betaler du momsen".
		En privatperson eller en virksomhed i Danmark.	Ikke Danmark	Sælgeren skal ikke opkræve dansk moms, men undersøge om han skal momsregistreres i det land, hvor ydelsen udføres.
5. Uden for EU	Uden betydning	Uden betydning	Ikke Danmark	Der skal ikke beregnes dansk moms.

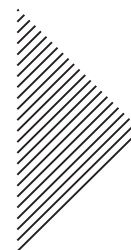
Eksempel: Ydelsen udføres i Danmark, og transporten af varen har afgang og ankomst i to forskellige EU-lande

En svensk momsregistreret virksomhed får en vare transporteret fra Sverige til Tyskland via Danmark, og varen omlades i Danmark. Omladningen udføres ganske vist i Danmark, men leveringsstedet er Sverige, fordi køberen er momsregistreret i et andet EU-land (Sverige), og fordi varen transporteres mellem to EU-lande. Det betyder, at sælgeren af omladningsydelsen ikke skal beregne dansk moms.

Eksempel: Ydelsen udføres i et andet EU-land, og køberen er en momsregistreret virksomhed i Danmark

En dansk momsregistreret virksomhed skal have transporteret nogle varer fra England til Danmark via en engelsk havn. I England lastes varerne på et skib. Lastningen udføres ganske vist i England, men da køberen af ydelsen er en dansk momsregistreret virksomhed, flyttes leveringsstedet til Danmark, og køberen skal beregne dansk moms.

Varerne losses senere i en dansk havn, af en dansk virksomhed. Leveringsstedet for los-

ningen er Danmark, da losningen udføres her. Sælgeren af ydelsen opkræver dansk moms.

Eksempel: Ydelsen udføres i Danmark og er direkte knyttet til udførsel af varer til steder uden for EU

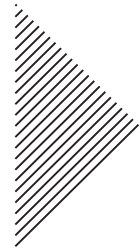
En dansk virksomhed skal laste nogle varer ombord på et skib til Norge. Lastningen har direkte tilknytning til udførsel af varer til steder uden for EU og anses derfor som en del af den samlede transport. Leveringsstedet er Danmark, men momssatsen er 0 pct.

Eksempel: Ydelsen udføres i Danmark og er direkte knyttet til indførsel af varer fra lande uden for EU

Et skib fra Norge ankommer til en dansk havn. I havnen losses nogle varer. Varerne skal ikke videre end Danmark, og varerne er ikke under en toldfritagelsesordning. Leveringsstedet er Danmark, da losningen udføres her. Sælgeren skal beregne dansk moms.

Formidling af ydelser knyttet til transport i andres navn og for andres regning

I dette afsnit kan du læse om, hvordan du skal forholde dig, når du formidler ydelser knyttet til transport i andres navn og for andres regning.

Ydelser knyttet til transport af varer mellem to EU-lande

Hvis du formidler ydelser som lastning, losning, omladning og lignende ydelser, der er knyttet til transport af varer mellem to EU-lande, skal du skelne mellem følgende situationer:

Formidling af ydelser knyttet til transport af varer mellem to EU-lande			
Hvor udføres hovedydelsen?	Hvem er køberen?	Hvor er leveringsstedet?	Hvem skal beregne moms?
1. I Danmark	En privatperson eller en virksomhed i Danmark eller en virksomhed i et andet EU-land, der ikke er momsregistreret	Danmark	Formidleren skal beregne dansk moms.
	En momsregistreret virksomhed i et andet EU-land	Det land, hvor køberen er momsregistreret	Formidleren skal ikke beregne dansk moms. På fakturaen skal formidleren anføre køberens momsregistreringsnummer og notere, at der er tale om "omvendt betalingspligt" eller "reverse charge". Desuden skal formidleren anføre fakturabeløbet i rubrik C på momsangivelsen.
2. I et andet EU-land	En virksomhed, der er momsregistreret i Danmark	Danmark	Køberen skal beregne dansk moms. På momsangivelsen skal køberen notere momsbeløbet i rubrikken "Moms af varekøb mv. i udlandet". Hvis virksomheden har fradrag for momsen af købet, skal momsen også medregnes under rubrikken "Købsmoms". Du kan læse mere i kapitlet "Sådan betaler du momsen".
	En privatperson eller en virksomhed i Danmark, der ikke er momsregistreret	Ikke Danmark	Hverken formidleren eller køberen skal beregne dansk moms. Formidleren skal undersøge, om han skal momsregistreres i det land, hvor hovedydelsen udføres.

Eksempel: Formidlingsydelsen udføres i Danmark

En svensk virksomhed skal have fragtet nogle varer fra England til Sverige. Varerne ankommer med skib til Esbjerg. I Esbjerg skal varerne omlades til en lastbil. Den svenske virksomhed beder en dansk agent finde et firma i Danmark, der kan stå for omladningen. Varerne fragtes altså mellem to EU-lande, og hovedydelsen udføres i Danmark, men da køberen af formidlingsydelsen er momsregistreret i Sverige, flyttes leveringsstedet til Sverige. Det betyder, at den danske formidler ikke skal beregne dansk moms af sin ydelse.

Eksempel: Formidlingsydelsen udføres i et andet EU-land

En dansk virksomhed køber nogle varer i England. Varerne skal sejles til Danmark. Virksomheden beder en engelsk agent finde et firma, som kan losse varerne ombord på skibet.

Varerne fragtes mellem to EU-lande, og hovedydelsen udføres i England, men da aftager af formidlingsydelsen er momsregistreret i Danmark, flyttes leveringsstedet til Danmark. Det betyder, at den danske virksomhed skal beregne dansk moms af formidlingsydelsen.

Andre formidlingsydelser knyttet til transport inden for EU

Hvis du formidler andre ydelser knyttet til transport i andres navn og for andres regning, skal du skelne mellem følgende situationer:

Andre formidlingsydelser knyttet til transport inden for EU			
Hvor foretages hovedydelsen?	Hvem er køberen?	Hvor er leveringsstedet?	Hvem skal beregne moms?
1. I Danmark	En privatperson eller en virksomhed i Danmark eller en virksomhed i et andet EU-land, der ikke er momsregistreret	Danmark	Formidleren skal beregne dansk moms.
	En momsregistreret virksomhed i et andet EU-land	Det land, hvor køberen er momsregistreret	Formidleren skal ikke beregne dansk moms. På fakturaen skal formidleren anføre køberens momsregistreringsnummer og notere, at der er tale om "omvendt betalingspligt" eller "reverse charge". Desuden skal formidleren anføre fakturabeløbet i rubrik C på momsangivelsen.
2. I et andet EU-land	En virksomhed, der er momsregistreret i Danmark	Danmark	Køberen skal beregne dansk moms. På momsangivelsen skal køberen notere momsbeløbet i rubrikken "Moms af varekøb mv. i udlandet". Hvis virksomheden har fradrag for momsen af købet, skal momsen også medregnes under rubrikken "Købsmoms". Du kan læse mere i kapitlet "Sådan betaler du momsen".
	En privatperson eller en virksomhed i Danmark, der ikke er momsregistreret	Ikke Danmark	Hverken formidleren eller køberen skal beregne dansk moms. Formidleren skal undersøge, om han skal momsregistreres i det land, hvor hovedydelsen foretages.

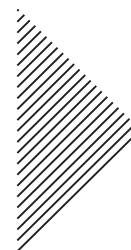
Ydelser knyttet til transport, der er knyttet til udførsel af varer til steder uden for EU

Hvis du formidler ydelser knyttet til transport i andres navn og for andres regning, og ydelsen sker i direkte tilknytning til udførsel af varer til steder uden for EU, er leveringsstedet Danmark. Du skal dog ikke beregne moms, da momssatsen for den slags ydelser er 0 pct. Du skal dog huske at oplyse fakturabeløbet i rubrik C på momsangivelsen.

Reglerne gælder fx i dette tilfælde: En dansk virksomhed har solgt nogle varer til en kunde i Norge. Varerne fragtes på lastbil fra virksomheden til Frederikshavn. I Frederikshavn skal varerne omlades til skib. Virksomheden kontakter en agent, som skal finde et firma, der kan klare omladningen. Formidleren formidler en ydelse (omladningen), der er direkte knyttet til udførsel af varer til steder uden for EU (Norge). Leveringsstedet er Danmark, men formidleren skal ikke beregne dansk moms, da momssatsen er 0 pct.

Ydelser knyttet til transport, der er knyttet til indførsel af toldfritagede varer fra steder uden for EU

Hvis du formidler ydelser knyttet til transport i andres navn og for andres regning, og ydelsen har direkte tilknytning til indførsel af varer fra steder uden for EU, er leveringsstedet Danmark.

Hvis varerne befinder sig under en toldfritagelsesordning skal du ikke beregne moms, da momssatsen for den slags ydelser er 0 pct. Du skal dog huske at oplyse fakturabeløbet i rubrik C på momsangivelsen. Varer, der befinder sig under en toldfritagelsesordning, er fx varer, der indføres til aktiv forædling, varer der indføres midlertidigt og varer, der oplægges i Københavns Frihavn, på frilager eller på toldoplæg.

Ydelser som er knyttet til transport, og som udføres uden for EU

Hvis du formidler ydelser knyttet til transport i andres navn og for andres regning, og hvis den ydelse, du formidler, udføres uden for EU, er leveringsstedet Danmark. Du skal dog ikke beregne moms, da satsen er 0 pct. for den slags ydelser, men du skal oplyse fakturabeløbet i rubrik C på momsangivelsen.

Andre formidlingsydelser i andres navn og for andres regning

I dette afsnit kan du læse om andre formidlingsydelser end dem, der er beskrevet i de foregående kapitler.

Kapitlet handler om formidling af både varer og ydelser, i andres navn og for andres regning.

Du skal skelne mellem følgende situationer:

Andre formidlingsydelser i andres navn og for andres regning			
Hvor foretages hovedydelsen?	Hvem er køberen?	Hvor er leveringsstedet?	Hvem skal beregne moms?
1. I Danmark	En privatperson eller en virksomhed i Danmark eller en virksomhed i et andet EU-land, der ikke er momsregistreret	Danmark	Formidleren skal beregne dansk moms.
	En momsregistreret virksomhed i et andet EU-land	Ikke Danmark	Formidleren skal ikke beregne dansk moms, men på fakturaen anføre, at der er tale om "omvendt betalingspligt" eller "reverse charge". Formidleren skal også oplyse fakturabeløbet i rubrik C på momsangivelsen.

2. I et andet EU-land	En privatperson eller en virksomhed i et andet EU-land eller en virksomhed i Danmark, der ikke er momsregistreret	Ikke Danmark	Formidleren skal ikke opkræve dansk moms.
	En virksomhed, der er momsregistreret i Danmark	Danmark	Hvis formidleren er en dansk virksomhed, skal han beregne dansk moms. Hvis formidleren derimod er etableret i et andet EU-land, skal køberen af formidlingsydelsen beregne 25 pct. dansk moms af fakturaværdien. På momsangivelsen skal køberen notere momsbeløbet i rubrikken "Moms af varekøb mv. i udlandet". Hvis virksomheden har fradrag for momsen af købet, skal momsen også medregnes under rubrikken "Købsmoms". Du kan læse mere i kapitlet "Sådan betaler du momsen".
3. I et land uden for EU	Uden betydning	Danmark	Formidleren skal ikke beregne dansk moms, da satsen for den slags ydelser er 0 pct., men formidleren skal oplyse fakturabeløbet i rubrik C på momsangivelsen.